

ADAHOOONILIGII

THE NAVAHO LANGUAGE MONTHLY

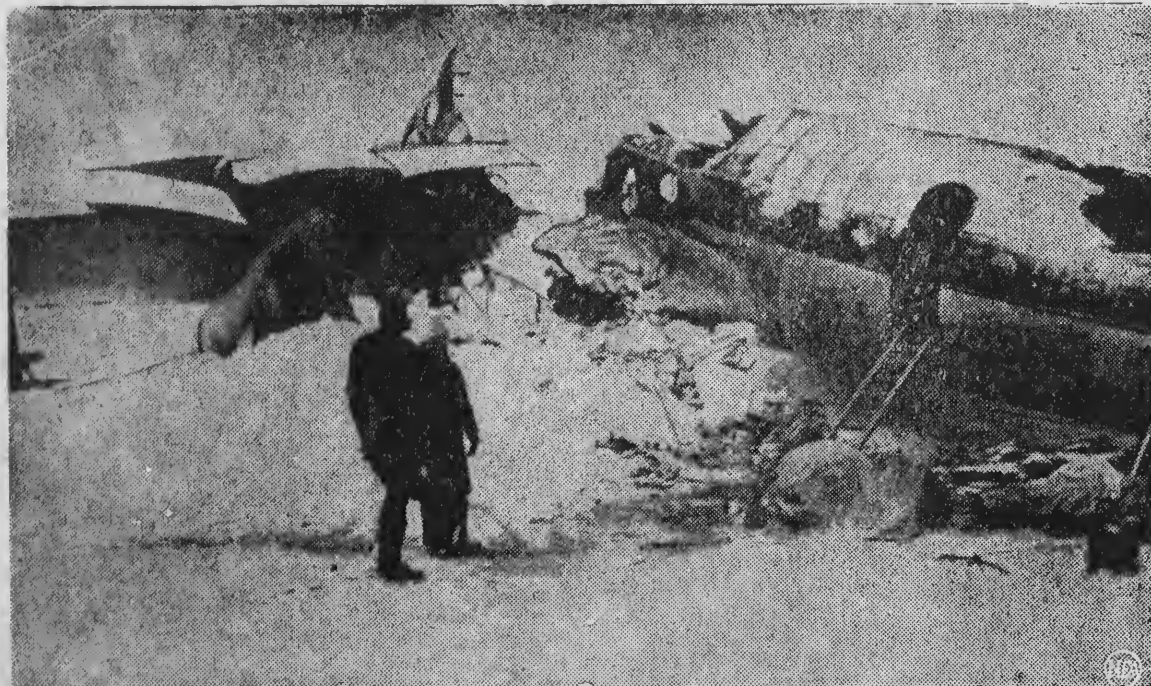
VOL. 3 NO. 5

WINDOW ROCK, ARIZONA

MARCH 1, 1948

KÉYAH BINANT'A'Í KRUG WOLYÉHÍ BILAGÁANA DREFKOFF WOLYÉII BI- NIDA'DOONISHII YINAHAZ'ÁNĒĒ YEE LÁ 'ASLĪĪ'

¹ Shíí'dáq' Bilagáana ła' Drefkoff wolyéego diné yitahgóó tádígháahgo yí-shí, dóó díkwíigo shíí diné 'álah 'áyiilaago díí Naabeehó bináhásdzooígíí bikáa'gi t'áadoo le'é t'áá 'áhoołts'íísigo diné yindaalnishgo t'áá bí yee 'ák'indaaldzil dooleet níigo yinahaz'áq ni'. 'Éí 'ákódzaa dóó bik'iji' Naabeehó binant'a'í béesh bąqah dah naaz'ání dabidii'nínigíí 'álah silíí'go bee bił náhóóne' dóó nihíł yá'adaat'ééh daaníigo yee lá da'aslíí' ni'.

Boston hoolyéedi chidí naat'a'í nidanidaahígíí chidí naat'a'í ła' diné yooyéetgo nidaah nt'ée' t'óó deezteel dóó ła'hí yas 'ahaniidzjíd nt'ée' yídeezgoh dóó diiltła jini. Naadiin 'ashdla' jilt'éego bii' nijiiztáq nt'ée', 'áko ndi t'áadoo yéigo diiltładi 'ałtso bii' hajííjee' jini. Chidí naat'a'í béeso t'áátáhádi miil nitsaaígíí biighahgo bąqah 'ilíí nt'ée' jini.

Díí k'ad t'áadoo le'é Naabeehó t'áá bí yindaalnish dooleet ha'níigo bee nihoot'ánigíí biniiyé hasht'e hodi'néehgo béeso naakidi miil ntsaaígíí daats'í biighah, 'áádóó ts'ídá táá' nínáánáahaigo t'áá yéigo binda'anish dooleet sha'shin níi ni' díí Bilagáana yéę. Neeznáa nínáánáahaigo daats'í 'inda t'áá 'íiyisíí yéigo bidziilgo bida'íníish dooleet, 'áko shíí 'áaji' tsosts'idi miil nitsaaígíí biighahgo 'ats'áhineezdee' nilíí dooleet hasht'e hodi'néhígíí t'éiyá bee. 'Áko daats'í diné tádiin dóó ba'aan 'ashdladi neeznádiin yilt'éego t'áá kwii kéyah bikáa'gi naanish bá hólqo dooleet.

Diné bináhásdzooígíí bikáa'gi neeznádiin dóó ba'aan 'ashdla'go naal-

yéhe bá dahooghan. Díí Bilagáana Drefkoff wolyéhígíí 'ánigíigo Bilagáana naalyéhe yá naazdáhí danilínigíí Naabeehó yitahgóó naalyéhe dah neishjaa'go t'óó yee da'ít'ííh níi ni'. 'Áko díí naalyéhe yá naazdáhí danilínigíí kéyahígíí yik'é nda'iilée dooleet, 'áko Naabeehó béeso ła' t'áá baa ndahalts'iid dooleet níi ni'. Díí 'ákót'éego bee ha'oodzíí' yéędąq' naalyéhe yá naazdáhí danilínii t'óó 'ahayói doo bił yá'adaat'ééhgóó hadaaszíí' ni'. 'Áko ndi k'ad kéyah binant'a'í Krug wolyéhígíí 'ánigíigo Bilagáana Naabeehó yitahgóó naalyéhe yá naazdáhígíí nda'iilée dooleet ní. Naalyéhe yá naazdáhí danilínii naakits'áadah nínádizi'jii

(Page 8 bikáa'gi baa nááháne'.)

'INDINS BI'OONISH BINIIE 'ASHDLA'GO HAZ'ANIGII

² Bilagáana Brophy wolyé yéę 'Indins binant'a'í 'ályaa yéędąq' díí 'adahwiis'áágóó 'Indins danilínii kéedaha-t'ínigíí 'ashdla'go bił haz'áq dooleet níigo yee nihoní'áq ni'. T'áátá'í haz'ánigíí Bilagáana ła' yinant'a'í danilíigo 'ákqo yá naazdąa dooleet, 'áko t'áadoo le'é t'áá bá baa dahwiinít'íí shíí tsííłgo bá ła' yit'íí dooleet níi ni'. Naabeehó nilíinii 'éí d'ígíí wolyéego biyi'jii 'ówółtq' 'áko Hoozdo hoolyéedi nihinanit'a'í nihá sidá. Wáashindoondi t'áadoo le'é yee ndahwii'aahgo dah naháztánigíí kóhoot'éédąq' díí 'ashdla'go haz'áqgo 'ályaaígíí k'asdąq' t'áadoo béeso ła' yich'í' ch'ídeideez'áq da. Díí k'ad béeso ła' nínáadahidit'aahígíí bi-ch'í' nááhoolzhish. K'ad 'inda béeso doo hózhó naaólnii da.

NIZHDILT'E JIDIILID JINI

³ 'Oklahoma City hoolyéedi Bilagáana ła' kq' deiniłtséés yiniyé sinilígíí kq' na'ałbąqsii bitiin bibąqhgóó t'oh t'óó 'ahayói yíl'áago yiih daho-deeznil jini. T'oh yéę yéigo diiltłago kq' biyi'déę' Bilagáana na'ałjidí danilínigíí naakigo hahí'noolchąq' jini. 'Éí t'áá 'álah t'oh yii' 'ałhosh nt'ée' lá jini. Bi'ée' yéę dook'ąqłgo hats'ąqjii' dah 'ahidíniłchąq' jini. ła' bízhnįjee'go bi'ée' dook'ąqł yéę bá dazhneestsiz jini. ła' t'éiyá haa diilwod jini. 'Áko 'éí t'áá 'íiyisíí.bikáa'góó díilid lágo t'áá yilwołgo naa'íigo' dóó t'áá 'áko daaztsąq lá jini. ła' t'éiyá 'azee' 'ál'ííggóo dajistíí dóó 'azee' bąqah 'ályaa ndi t'áadoo hodina'í danáánąstsq jini.

DINÉ NT'ÉE' HOOGHAN BIŁ DÍILID

⁴ Naabeehó ła' Jimmie Yázhi wolyé nt'ée' Na'nízhoozhidéę' tsi' nijigháago hwe'esdzáan bił níjít'áazhgo hooghan hoł díilid lá jini. Tsi' nijigháago 'asdzání haa 'áhályąqgo hoł ná't'áázh dóó wóne'é yah 'anáhóódzjizgo honeestí dóó hąqah diidíłjée' jini. 'Asdzání diidíłjée' dóó bimá t'áá 'áhánigí bighango 'ákqo dah diiyá jini. Hooghan k'a-déę' 'ałtso 'adik'ąqł lágo 'inda dajiiłtsq jini. Na'nízhoozhí bideiijigo Tséyaa Niichii' hoolyé 'éí nahós'a'gi 'áhóót'jii jini.

ADAHWIIS'ÁÁGÓÓ ADAHÓÓT'ÍIDÍGÍÍ

5 ☆ Tónteel wónaanídi Germany hoolyéedi Wáashindoon bisiláago naaki yah 'abi'doo'nil jiní. T'áá 'áájí keyah Russia wolyéego si'ánígíí bisiláago biant'a'í danilínígíí 'á' tin yikáá' naanizníłhaalgo baa ch'ízhdeeldlo' nt'ée' biniinaa ho'diiltsood jiní. Siláago dó' 'á' tált'éego bit' níjikai nt'ée', 'éi t'éiyá dah diijée'go t'áadoo dabi'diiltsood da jiní.

☆ Naabeehó dóo Naasht'ézhí dóo Dzitghá'í dóo Kiis'áanii da naadiin tseebíi yilt'éego Na'nízhoozhí dóo níléi Chicago hoolyéégóo deesht'eezh jiní. Santa Fe wolyéego kq' na'atbaqsii nidadijahígíí bee bídahólníhígíí Chicago hoolyéedi t'áadoo le'é honeeni da 'á' daat'éii yaa nída'dii'eezh jiní. Díí 'á' kq' hodideesht'eezhígíí 'áadi dazh'doolzhish dóo 'á' dahozhdoota' jiní. Naabeehó jilínígíí t'éiyá Hoskie Naswood joolyé jiní. Hwe'esdzáán dó' bit' jiní. Chicago-di jíkai dóo shíí t'áá 'á' kwii t'áadoo le'é danil'ííggóo díkwíigo shíí dazhdínóot'íí.

☆ 'Ahééhéshííh biyi'j'í 'Indins kéedahat'ínígíí t'áá nihígí 'át'éego Wáashindoon baa 'ahályáq' nt'ée' jiní. 'Áko éi k'ad 'á' Wáashindoon bi'nílnii'go k'ad Bilagáana bitahj'í t'áá bí 'ák'ida-dideeskai jiní. 'Indins bi'ílnii' ha'nínígíí 'éi 'á' Hoopa dóo Mission Indians daolyé jiní. Díí 'áájí 'Indins kéedahat'ínígíí t'áá 'aktso da'ííłta' jiní. 'Áko doo ts'ídá bich'í' anídahazt'í' da. Bilagáana t'éiyá t'ááłá'í bá niilt'í jiní. Díí Bilagáana 'éi Woelke wolyé jiní. Dóo díí Bilagáana Woelke wolyéhígíí t'ah nahdée' Wáashindoondi 'Indins binanit'a'í nilínígíí t'áá yikée' góne' sizíí nt'ée' jiní. 'Éi t'óo t'áá ha'át'éegi da 'Indins danilínígíí bíká' aníjílwo' dooleet' biniiyé 'Ahééhéshííhdi niho'deelt'í jiní.

☆ 1947 wolyéego 'ániid 'aktso bíghah 'azl'íí' yéé biyi' nidajishnishgo béeso 'ashdladi neeznádiin dóo deigo hodees'áago dajoosbánee "income tax" wolyéhígíí nidajíilé. Bá nijilnish nt'ée'ii doodaii' k'ad bá nijilnishígíí da béeso hats'áq' náhadláhq' t'áá 'aktso naaltsoos bikáa'gó haa dayiinííł. 'á' shíí 'éi t'áá 'íídq' naaltsoos bee nihaa dahaa'snil. Díkwíigo da nijishnishgo t'áá 'aktso 'áádéé' naaltsoos béeso joosbánígíí dóo hats'áq' bihidees'nil yéé yaa halne'go hach'í' yit' 'áda'doolííł. Díí naaltsoos 'aktso 'áłah 'ájiilaago t'ááłá'ígo ha'átchíní dóo t'áá háiida naanishígíí bee bik'ijooldziłi dabízhí' bikáa' 'ádajííł'íh dóo béeso náájíisbánee t'áá 'aktso hazhó'ó jótahgo naaltsoosígíí t'ááłá'í bikáa'gi 'ájiíł'íh. 'Áko ndi naaltsoos béeso joosbáanii yaa dahalne'go haa heezhjéé' yéé t'áá 'aktso 'ahíjiiniłgo Collector of Internal Revenue wolyéhígíí bich'í' bit' 'áníjiil'íh. Díí 'á' Be'aldíilasiniłdi bá haz'á. 'á' 'éi Phoenix (Hoozdo) hoolyéedi. Naaltsoosígíí 'áadi nináhajah dóo 'índa béeso hats'áq' nahasdlá'q' há náánaółtah. Bee há haz'ánéé bilááhgóo hats'áq' nídiiníł nt'ée' 'á' náat'áq' haa ná'nił. Bee há haz'ánéé t'áá bi'ohgo hats'áq' nídiiníł nt'ée'go 'éi 'á' ninááníłde ho'di'nił. Ba'átchíní daalq'í yígíí 'éi doo béeso bits'áq' nídahadláh da. 'Éi baq' bik'ijooldziłi t'áá 'aktso bízhí' naaltsoos bikáa' 'ádajile'.

☆ Naabeehó keyah bá náhasdzooígíí bikáa' 'adahwiis'áágóo diné t'óo 'ahayóí dibé bee bá nahaz'áqgo yee naaltsoos nideijaahígíí t'óo 'ahayóí t'áá bich'í'go dabil'í'go 'át'éé lá jiní. 'Áádóo diné 'á' dibé t'áá 'íiyisíí t'áá díkwíí bee bá nahaz'áq lá. 'Éi dibé yéé 'á' 'aktso 'ádaasdił lá. Háálá 'éi lq'í t'óo,

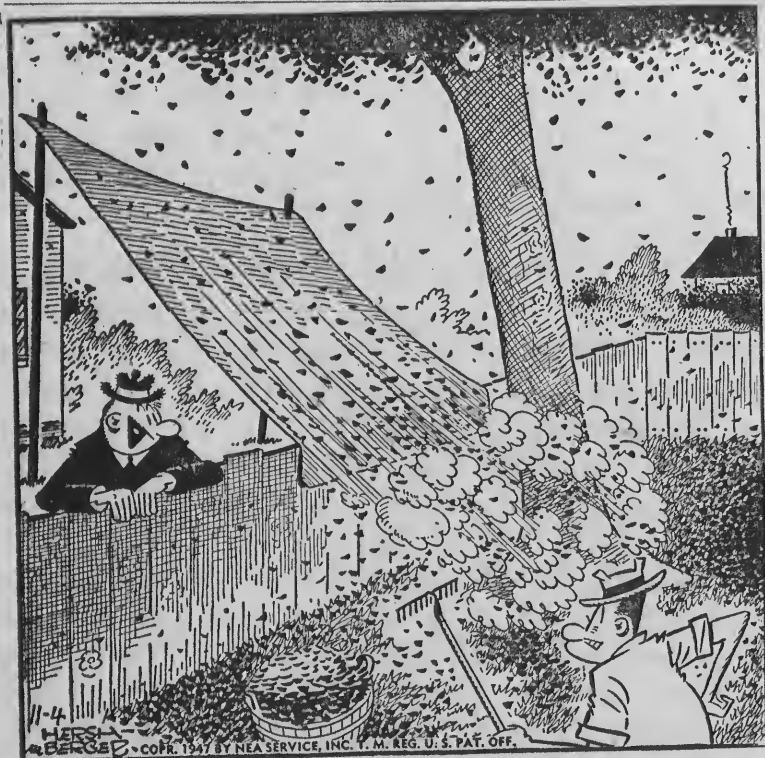
dabííkíid. Baa 'ahályáqgo dibé yá'á-t'éehii' náas da'ahidoolchíłéé doo bihónéedzq' da. Dí'ígíí dóo dí'í'ts'áadahígíí wolyéego náhasdzooígíí biyi' t'éiyá diné t'áá 'aktso t'áá bee bá nahaz'ánéé yíighahgo dabil'íí' lá jiní.

☆ Ha'a'aah biyaadi Bilagáana yázhí 'á' 'ajółta'go 'ahbínigo kin niit'aa-góo chidí 'átchíní bee nidaagéhígíí biba' jizdáago béesh 'í'áá léi' hatsoo' bizhnitsi nt'ée' hatsoo' yéé béesh bídiłjée' jiní. Béesh yéé bizhdíníil'áqgo t'áá 'íiyisíí hodíina'go 'índa 'á' hadahozhdees'í' dóo tó sido há bik'í yadajíiziidgo hatsoo' yéé náályí' jiní. Doo ga' 'ál'í' da lá jiniizí' daats'í Bilagáana 'ashkii yéé.

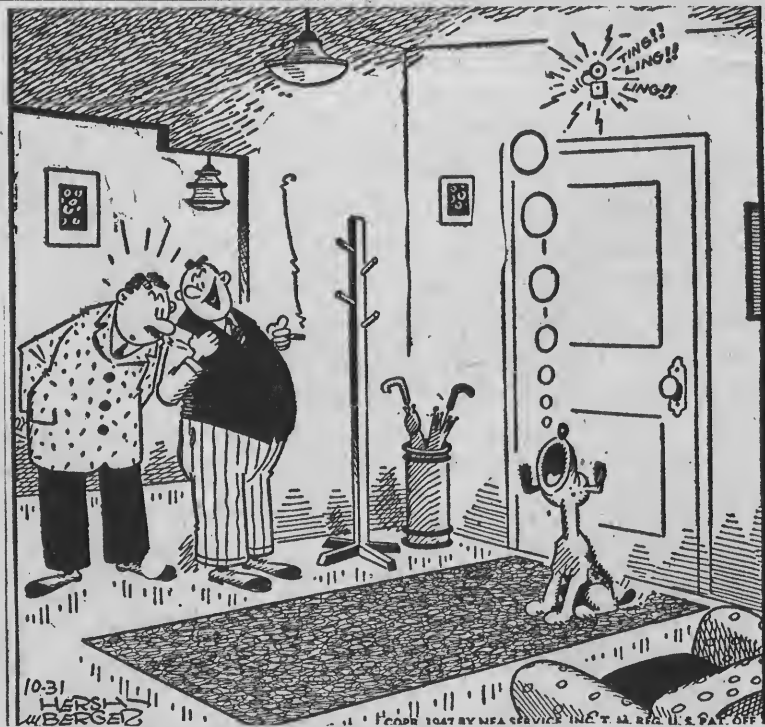
☆ Tsé bii' Nidzisaigai hoolyéedi Naabeehó kéedahat'ínígíí 'alq'j'í' naazíinii naaltsoos nihá 'ádoolníł' daaníigo naalyéhé bá hooghangí 'á' yíkai jiní. 'Adahwiis'áádéé' t'áadoo le'é 'éé' dóo ch'iyáan da Bilagáana yee nihíká 'ííjé'ígíí nihidine'é, t'áá 'íiyisíí yaa 'ahééh danízin. 'Éi 'ákót'éego naaltsoos bee nihá 'ádoolníł' daaníigo yiniiyé yíkai lá jiní. Naaltsoos bá 'ályaa dóo tsosts'idts'áadah yilt'éego bíłátsoh yikáá' nidayiiznil jiní.

☆ K'ad chidí bikee' 'ahgo 'át'éego 'ánáadaalyaa jiní. Jeeh dígházii 'á' bii' nináadaastsooz yéé 'éi 'ádaadingo t'áá jeeh dígházii ndi dadijée' nidahalingo bii' naastsooz jiní. 'Áko biníká 'ájiłgo da t'áá 'áko t'áá bí dani'díłjah jiní. Díí chidí bikee' naadiin naaki béeso baq' da'íł'í jiní.

'India hoolyéedi kéedahat'ínígíí Mohammedan dantlíinii bíla' nisht'ajígo t'éiyá yee lééchq'í yídadilnih jiní. Lééchq'í t'óo badaa'ihgo 'ádaat'é daaní 'ah jiní. 'Áádóo t'áadoo le'é t'óo badaaihi t'áá 'aktso nisht'ají t'éiyá yee yídadilnih 'ah jiní.

Jó t'áá ni nitsin 'í'áhígíí bit'q' 'ádaat'é.

'Aq' hadaaz'a yiniiyé ndaakaii yiyiłtséehgo ma'itsoh nahalingo 'ánii 'ah. T'áá 'ákót'éego bíbiyił'áq'.

ADAHOONILIGII

Published on the first of each month at the United States Indian School. Phoenix, Arizona.

Address all letters to the Editor, 'ADAHOONILIGII. Education Office, Navajo Service, Window Rock, Arizona.

Subscription rate: \$0.50 per year. Make all checks and money orders payable to The Treasurer of the United States. PIHS 3-1-48 1350

Robert W. Young Editor
William Morgan Translator

DINE YEE 'AK'INDAALDZIL DOOLEELIGII

⁶ T'ah doo ts'ídá lq'í yíłkaah yéedqá Phoenix hoolyéedi 'átah 'azl'í. Wáashindoon yá ndaalnishígíí dóo Naabeehó binant'a'í béesh baqah dah naaz'ání danilínígíí dóo t'áá 'áájí Bilagáana k'éeda'didléehii Naabeehó 'ta' bá nínadaalnish dooleelígíí dó' yíł 'átah daazl'í. 'Áłah 'azl'í go 'adahodoo'niidígíí t'ah doo hazhó'ó baa dahojilne' da.

Bidáá' Ha'azt'i' hoolyéedi tsékooh hatsoh hool'áhígíí ts'ídá nílélí ch'íhonit'i'di kéyah t'áá 'ííłdjj hasht'e dahoolyaago Kiis'áanii dóo Naabeehó kéyah deinízinii bich'i' 'qq' 'át'é ha'nínéé 'éi bééhózingo baa yádaátí. Tooh Colorado wolyéego nílínígíí baqah góyaa kéyah bikáá' k'éeda'dilyéeh dooleelígíí nizhónigo hasht'e dahoolyaa jiní. Kiis'áanii t'áá 'tq' t'áá 'ííłdjj' 'áadi nidaaazná jiní. 'Áko k'ad yá'át'éehgo k'éed'ilyéhígíí yee 'ák'ideildz'íł jiní. Naabeehó dó' 'ta' 'ákqó' 'adahaaazná ndi doo ts'ídá 'tq' da jiní. Díí kéyah bí'oolkqahígíí díkwíí nídeezid yéedqá sh'íł bíł dahóóne' ndi t'ah doo ts'ídá lq'í nayik'í yádadiłtéeh da. Kéyah bee 'iináash hoł bééhózin, t'áadoo biniyéhégo 'ákqó' joonéel dooleet danízingo doo yídanitáah da. 'Áádóo sh'íł 'ta' k'éed'ilyéeh bee 'iinánígíí t'áá 'íiyisí doo deinízin da. 'Áádóo 'ta' doozáádgo ha'átchíní joo'ish dooleet daanigo kéyah doo yits'á dabíni' da.

'Azhq' 'akódaat'ée ndi náásgóo niha'átchíní bee bik'i deiníldz'íł dooleelígíí 'át'é. Kéyah kónishéígo niha si'ánígíí t'éiyá biyi' 'atł'íikahgo náásgóo ha'át'íi bee 'ák'indeildzil dooleet. Doo nihíhóoghah da hazl'í go háadi sh'íł Naabeehó 'ta' t'óó'góo t'áá ch'íbi da'didoodzilgo 'át'é. Naabeehó díí kéyah bí'oolkqahígíí doo deinízin dago t'áá háiida Dziłghá'í da, Naasht'ézhí da kéyah 'atłso' 'atłeidoo'niigo da 'át'é. 'Áko 'inda Naabeehó 'atł'qq kéyah ch'ééh 'ta' náadayókeed dooleet. Naabeehó dine'é nohłínii nihidine'é bilqáji'

nisoozínígíí díí kódaat'éhígíí hazhó'ó nihidine'é bee bich'i' yádaat'i'. Díí kéyah nídahadláah ha'nínígíí náásgóo niha'átchíní danilínii yee 'ák'ideildz'íł dooleetii 'át'é. Kéyahígíí 'átłsé dínéesh- 'íł ha'níigo 'atłdó' t'áá 'ákót'é.

Naabeehó bináhásdzo biyi' 'atłdó' naanish deinízinii yá naanish nishóoyiyołt'eeh dooleelígíí 'ta' sinil dooleet jiní. 'Áko naanish jinízingo baa jii-kaah dóo naanish dahólqó'góo yee hoł dahalne' dooleet. 'Áádóo naanish yíka hada'asídígíí dó' Phoenix hoolyéedi dóo 'Ahééhesh'íł biyi' 'ta' sinil dooleet jiní. 'Éi naanish nídahadleehego kodi Naabeehó bíł nídahojilne' dooleet. 'Áko diné naanish deinízinígíí kodóo 'ákqó' 'ahikáah dooleet. Kad kót'éego diné lq'í naanish yá'át'éehii nishódeidiyołt'eeł. 'Áádóo 'ta' t'áá 'áadi naanish yidabíłghan dooleet. 'Ákót'éego daats'i' 'inda diné t'áá kwii dabighanígíí t'áadoo le'é kéyah sání bits'áqádóo hólónígíí bineel'áq dooleet.

Díí kéyah 'atł'qq 'ana'í bíł bikáá' kéehwiit'ínígíí 'adahwiis'áágo t'áadoo le'é Naabeehó bee bide 'adahoot'é danilínii daa'nii'. Bilagáana da 'adahwiis'áágo kээdahat'ínígíí 'áká' adii- jah danízingo tsídadeezkééz. 'Ákót'éego Arizona dóo California biyi' t'áadoo le'é k'éedadilyéehgo díkwígo sh'íł Mexico hoolyéedéé' Naakaii nínada- yii'ishgo bá nínadaalnish nt'ée'. 'Áko 'éi k'ad Naakaagíí doodago Naabeehó t'éiyá nínadaalnish dooleet daaní jiní. 'Áko ndi Naabeehó 'as'ahgo nínadaal- nishgo t'éiyá 'ákót'ée dooleet. T'áadoo hodina'í naanish bits'á nijiikáahgo 'éi

Naakaii nínadaalnish yéé 'áají' 'aní- deidiyołnił. Diné lq'í nidaalnishgóo 'átchíní 'ólta' bá dahólqó dooleet jiní. 'Áko t'áá 'áájí, 'ídahoot'áq go t'áá bí 'ák'indaaldzil dooleet.

'Éi baq danízaadi naanish nihaa dahidit'aahígíí yéigo naanish bidadoł- kaal. T'áadoo t'óó kónizaháji' nínadaalnishgo naanish bits'á náhóhjeehi. Naakaii 'éi doo bikéyahgo t'áá 'ahíł- láah dadées'eez da. Naabeehó doo 'as'ahgo nidaalnish dago Bilagáana bá nda'anishígíí doo bíł 'adaaní da daazl'í go Naakaii 'áají' 'anídeidiyoł- niłgo 'át'é.

NAABEEHÓ DIBÉ ŁA' BAA NDEET'Á

⁷ Kéyah binant'a'í Krug wolyéhígíí Naabeehó dine'é dibé 'ta' baa nídidoo- t'áat nígo yee haadzí' jiní. Hádqá' sh'íł díí Naabeehó bikéyah bikáa'gi di- bé dahólónígíí Bilagáana hayísid jiní. 'Áádóo nanise' kéyah bikáa' hólónígíí dó' t'áá yíł hayísid jiní. Ha'íisidígíí 'éi Muck wolyé jiní. Dibéhígíí náás kónalyaago 'inda ch'ilígíí t'áá yíł 'ahee néelt'e' dooleet lá ní jiní.

'Áádóo Krug wolyéhígíí niditeeh- go Bureau of Indian Affairs daolyéego 'Indins yindaalnishígíí yich'i' hahaa- dzí' jiní. Beehaz'áanii bik'ehgo na- nilkaadi wolyéhígíí doo hodíina' 'ta' hasht'e náadaahdléeh yíłni jiní. 'Áá- dóo díí beehaz'áanii bik'ehgo diné na- aldloosh bee náadahódlqó dooleelígíí Naabeehó binant'a'í béesh baqah dah naaz'ání danilínígíí 'átłsé yee lq' da'as- t'í go dóo shí dó' bee lq' 'aséł' go 'inda bik'ehgo ch'íhodoogáat ní jiní.

WHY MOTHERS GET GRAY

T. M. REG. U. S. PAT. OFF.
COPY. 1948 BY NEA SERVICE, INC.

NAABEEHO HASTIIN NIT'EE'

⁸ T'áá 'ániidígo San Patricio, New Mexico hooleyéedi hastiin Naabeehó nílíí nt'ée'go daaztsá jini. Díí hastiin t'ah hinánéedáq' 'aníigo neeznádiin dóo ba'aan tádiin dóo ba'aan tsosts'id shináahai ní jini. Tseebídiin dóo ba'aan tseebíí náaháífdáq' Fort Stanton hooleyéegi siláago hólóqgo 'ákwii 'atah siláago t'áadoo le'é yá niyiyeeh nt'ée' jini. 'Ííddáq' shíí Naakaii ta' yit'ahéedahoosziidgo t'áá 'áájí yit' kéédahat'jigo hodeeshzhiizh. 'Áko 'éí 'ániid'índa daaztsá jini. Ho'dizhchíí dóo táadi hawoo' náhásdlíí jini. Díí hastiin yéé Francisco Saiz wolyéé nt'ée' jini. Dóo t'ah t'áá yéigo bidziilgo daaztsá jini.

SILÁAGOLTSOOÍ ŁA' 'OODLÁÁ' JINI

⁹ Lawton 'Oklahoma hooleyéedi siláago ta' t'ah 'ídaahoo' aah jini. 'Ániid nídeezid yéedáq' 'áadi siláago dānilínígíí ta' 'oodlāá'go tsi' deeyáá lá jini. Siláago dabighan yéegi t'ée'go nádzá dóo bee'eldqohhtsoh chidí naa'na'í yígíí yíi' dah neezdáa dóo kin haal'á yéegjigo bit dah dii'na' jini. Kintahdi siláago yah 'i'iniíí dānilínígíí ch'ée' bikée' bit naanída'ílyeedgo chidí t'óó 'ahayóí yik'i bit na'ayáá lá jini. Díí chidí naa'na'í kin ndi yit' ch'idoogaałgo 'ádaal-yaa jini. Kin naaznilígíí ta' yik'qah yíyáago shíí kin yéé 'ahiih nídahaas-dáaz dooleet nt'ée'.

Monterey, California hooleyéedi 'ólta' bá kin ta' nínáádadoo'niłgo biniiyé hasht'e hahnééh nt'ée', 'ákwii díí 'ashkii naaltsoos yikáá' sidáhígíí 'óola béeso naadiin baqah da'ilínígíí yadiizini' bii' shijaa'go néidii'q jini. 'Oola béeso naadiin baqah da'ilínígíí tádiin dóo ba'aan tsosts'id bii' sinil lá jini. Díí 'ashkii 'éí Mike Maiorana wolyé jini. Naakits'áadah 'éí bináahai jini, 'áq-dóo ta' nínáádajiiisdláa'go t'áá 'át'é 'ahí-óltq'go tseebíits'áadahdi miil béeso bii-ghahgo nídajiiisdláa' jini.

NAALTSOOS 'ADAHA'NÍLÍGÍÍ

¹⁰ Kóhoot'éédáq' siláago 'atah dají-líí nt'ée' yéé ta' tájilt'éego naaltsoos 'atah 'adahii'niit dooleet, 'éí bee niha-di'doot'áat dajiniigo Na'nizhoozhigi dajíikeed. Bilagáana 'asdzáni naaltsoos 'íí'íni nílíigo 'éí bídajíikeed nt'ée' dooda hodíiniid. 'Áko t'áá nihá bée-hodooziit, t'áá daats'í 'i'iyisíí doo nihaa didoot'áatgóo bee haz'q dajiniigo Na'nizhoozhigi 'aa dahwiinít'jii góne' yah 'adajist'i' dóo há baa hwiiníst'jii. Ndi t'áadoo haa náadeet'q da. 'Indins dānoht'í 'éí baq naaltsoos 'atah 'adahoh-niit dooleetígíí doo bee nihá haz'q da daho'doo'niid. Díí tájilt'éego naaltsoos 'ah'niit dajókeedígíí 'éí nizhdilt'éego Naasht'ézhí jilí jini. T'áá'á'í 'éí Naabeehó, 'Áádóo Civil Liberties Union wolyéhígíí Yootóodi nihá baa nínááhó-dóot'jii dahatniigo 'agha'diit'aahii ta' há shodayoost'e' t'áá 'át'é há yik'é nida'azlá jini. Há baa hwiinít'jii yéé t'áá 'áhánidéé' bich'jii hoolzhish nt'ée' Naasht'ézhí dānilínéé nihí t'óó yóó 'adiit'q ní jini. Háálá díí naaltsoos 'adaha'níłígíí t'áá 'aaníí nihaa deet'q-go nihidine' é yéé kéyah da yik'é nida'iilée dooleet sha'shin daaní jini.

'Agha'diit'aahii 'álya yéé 'áníigo díí k'ad 'Indins 'atah naaltsoos 'adayiiniit dooleetígíí bá 'ashja 'iilaa nt'ée'. K'ad t'éiyá ts'ídá haa shíí nízáad nínáahoolzhiizhgo 'índa 'ákót'éego ta' bik'í náahodoolzhish sha'shin ní jini.

Yootó bináhasdzooígíí biyi'dóo Naakaii Fernandez wolyéego Wáashindoondi 'atah dah sidáhígíí 'áníigo New Mexico biyi' 'Indins 'at'q daah naazh-jaa'góo 'alqajj' nijiizinií díí naaltsoos 'adaha'níłígíí hazhó'ó bee shich'jii hadazhdoodzih yéé ní jini. Dazhnizin daats'í. Doo daats'í dazhnizin da ní jini. Diné doo deinizingóosh bízhnít-kad dooleet ní jini.

STATES BIBEEHAZ'ÁANII

¹¹ States wolyéego nídahasdzooígíí biyi' baqahagi 'ádaat'éii bee 'ádida-hozhdiyiilt'éehgo beehaz'áani bik'ehgo ndaho'diit'éshígíí dóo bik'ehgo 'aa dahwiinít'ínígíí 'Indins dānilinií kéyah bá nídahasdzooígíí bikáa'gi dó' bee 'aa nídahat'jii dooleet ha'níigo k'ad Wáashindoondi baa dahwiinít'jii jini. Ła' 'ádaanigo díí beehaz'áanii 'Indins bitah yit'éhígíí ts'ídá bá yá'át'ééh daaní. Háálá 'ákódzaago 'índa Naabeehó bináhasdzo biyi' ts'ídá yini beekt'ée góne' beehaz'áanii diné bá silaa dooleet. Bee haz'áanii wolyéhígíí doo ts'ídá bee 'atí-ál'inií t'éiyá 'óolyéé da. Beehaz'áanii ta' bine' 'idí'nóochéetii 'ádaat'é. Díí beehaz'áanii nihitah yit'ée' ha'nínígíí dó' binahjii' States wolyéego nídahasdzooígíí biyi' t'áadoo le'é Bilagáana yee 'ák'idaadláhígíí t'áá 'atah nihidéet'i' dooleetgo 'át'é.

NELSON DAMON

¹² Diné Ła' Nelson Damon wolyéego béesh baqah dah naaznilí 'atah nílíigo díí k'ad Naabeehó bitahgóo t'áadoo biniiyéhégo Bilagáana "Social Worker" dānilínígíí t'óó 'ahayóí, ní jini. Naa-t'áaniishchíin Naabeehó yitahgóo naazdáhígíí dóo Bilagáana da t'áá háii-da Naabeehó dine'é bee bide 'adahoot'éii bit béedahózinígíí, bee 'áká 'e'el-yeed ha'níigo biniiyé naaltsoos hadadilne'ígíí há hadeidile'go t'éiyá yá'á-t'ée' dooleet ní jini.

HWE'ESDZÁAN BIYA HOZHDIŁHÉÉS NT'EE'

¹³ Bilagáana James Townsend jool-yéego she'esdzáan doo shíneedlji da silíí jiniizingo t'óó bit yéé 'áhozhdoolíit biniiyé bee'eldqoh bit yah 'ajíitqá nt'ée' bit 'azhdeesdqoh jini. 'Asdzáni t'áá sizjii nt'ée' tá'ádidoogis biniiyé táyi' sídāago bit yah 'ajoolwod dóo bee'eldqoh bich'jii bit hajíidéel nt'ée' biwos góne' bit 'azhdeesdqoh jini. 'Áádóo 'asdzáni yéé t'áadoo hodina'í daaztsá jini. Díí 'asdzáni k'adéé 'i'niit'chíí nt'ée' jini.

HA'AT'II SHÍ DEESDQOH

¹⁴ Kansas hooleyéego náhasdzooígíí bikáa'gi wóda'ho ha'at'ii shíí diitaa' jini. Doo deeghánidéé' ndi Ła' dajiiłtsá jini. Chidí naat'a'í daats'í ta' yit'ah nt'ée' diitaa' dazhniizjii nt'ée' jini. 'Áádóo bik'ijii' 'índa sq' "meteor" wolyéhígíí 'át'é lá hodoo'niid jini. T'áadoo le'é béesh daats'í 'ádaat'é haa shíí néelqá' jónonaa'éi yinideíjeehgo 'át'é jini. T'áá nahasdzáan 'at'ínigi 'at'éego. Díí meteor wolyéhígíí nahasdzáan t'áá 'áhánigi ta' yáqah dilwo'go t'óó báahá-dzidgo niichxih dóo diłhij jini. Łahda yiichxih dóo diitah jini. Níłch'i hólónígíí t'áá 'áhánijii' deigo nineel'q. 'Áko díí meteor wolyéhígíí níłch'i hólónéé yiih yilwo'go niidoh dóo t'áadoo hodi-na'í diłhij jini.

Kansas hooleyéedi díí meteor dajiiłtsánígíí da' 'anaa'ash' náahásdlíí dajiniigo nida'ahízhdiłkid. Díí meteor wolyéhígíí wóda'ho diitaa' ndi ni' t'áá 'át'é hasdił jini. Bilagáana t'óó 'ahayóí t'óó yéedaasdzíid jini. 'Áko ndi t'áadoo Ła' haada jiidzaa da jini.

Denver hooleyéedi kéedahojit'ínígíí 'éí t'óó ha'at'ii shíí wóda'ho ha'a'aah bich'jii go yilwołgo dajiiłtsá jini. 'Éí t'áá 'éí Kansas yikáa'gi deesdqoh ha'nínígíí 'at'ée lá jini.

Díí béesh daats'í 'ádaat'éego nahasdzáan dóo jónonaa'éi dah si'ánígíí bita'gi dah nidaaldo t'óó 'ahayóí hólóqgo 'át'é jini. 'Áko ndi Łaháda haa shíí nízah nínáahálzhishgo 'índa nahasdzáan níłch'i bikáa' hólónígíí yiih hijeehgo nahasdzáan yikáa'jii' nahini-dééh jini. Jó 'éí dānitsaagíí 'ááłha'ni. 'Ádaałts'íisígíí 'éí t'áá 'ákwíi jii nahini-déehgo 'át'é jini.

PLEASE POST

IT'S YOUR RED CROSS...KEEP IT GOING

Give Generously!

WHY THE RED CROSS NEEDS YOUR HELP IN 1948

Report on 1947:

Miracles of mercy which never could
be done without your dollars . . .

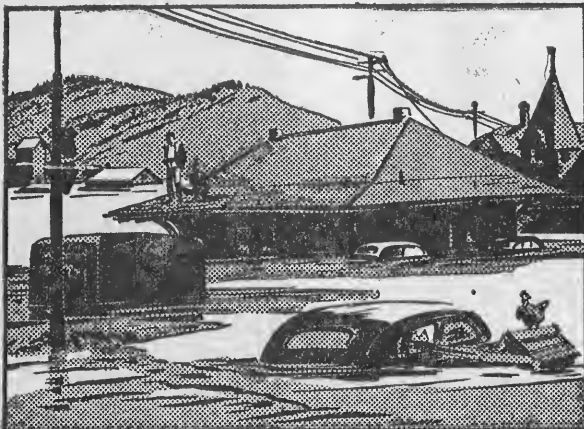
3 REMEMBER THE HURRICANE? Fifty-five wind storms required many millions of Red Cross dollars, all outright gifts to afflicted families for the restoring of homes, furnishings, clothing, even the means of livelihood for individuals made destitute by disaster.

6 HOSPITALS NEEDED HELP. 12,900 Nurse's Aides—all volunteers—lightened nurses' work in civilian hospitals, clinics, public health agencies and Red Cross blood donor centers. Red Cross Motor Service, too, made 668,000 calls, carrying convalescents, disaster workers.

9 FIRST AID SAVED LIVES. Over 11 million Americans have been trained in Red Cross emergency care, reducing immeasurably the terrible toll of accidents on our highways. Red Cross instruction in swimming and life saving, too, prevented innumerable drownings.

1 REMEMBER THE FLOODS? In 50 different floods, the Red Cross saved countless lives by helping to evacuate affected families, by sheltering, feeding, clothing, providing medical care and rehabilitation for thousands of stricken people.

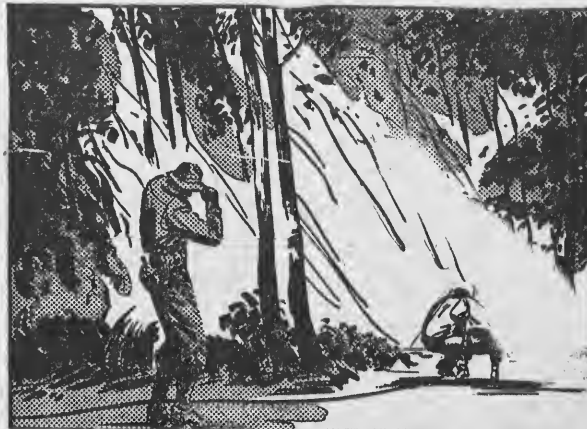
4 VETERANS HAD PROBLEMS. The birth of a baby, death in the family, help needed to pay bills—2,029,007 cases for veterans and their dependents were handled by the Red Cross last year. For counsel, information, financial aid, the Red Cross advanced \$6,441,983.

7 THE NEEDY WERE CLOTHED. Red Cross volunteers produced 2,480,600 garments, 84,500 layettes, and quantities of surgical dressings. The articles were gratefully used in disaster areas, in community institutions, in civilian, military and naval hospitals.

10 BLOOD SAVED LIVES. Your Red Cross brought the miracle of blood to many of those in need. Now, a new Red Cross program is on the way—eventually to make blood and its derivatives available to all without cost for the product.

2 REMEMBER THE FIRES? The Red Cross aided 161 times at fires in forests, hotels, tenements, homes. It spent \$1,250,000 in one fire alone to ease the suffering, restore health through hospital and medical care, provide shelter, revive hope for the homeless families.

5 VETERANS NEEDED CARE. In Veterans Administration offices, the Red Cross served 1,095,832 cases involving claims, dependents, personal problems. Over 12,000 Red Cross hospital volunteers cheered veterans with entertainment, companionship, instruction.

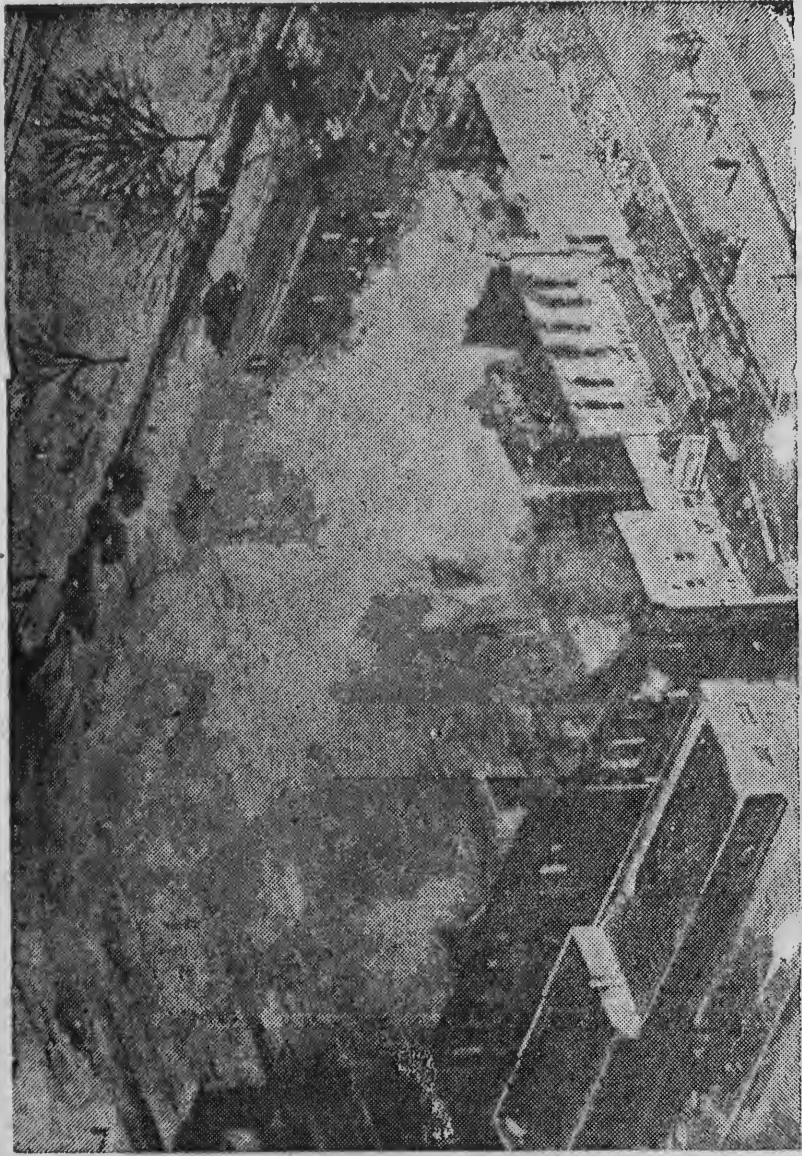
8 THE SICK WERE CARED FOR. Red Cross instruction in care of the sick, mother and baby care, and family health brought vital protection to countless homes in many communities. Over 2 million home nursing certificates have now been issued by the Red Cross.

Someone near you, someone dear to you . . . perhaps you yourself . . . will benefit in 1948 from the humanitarian services of your American Red Cross.

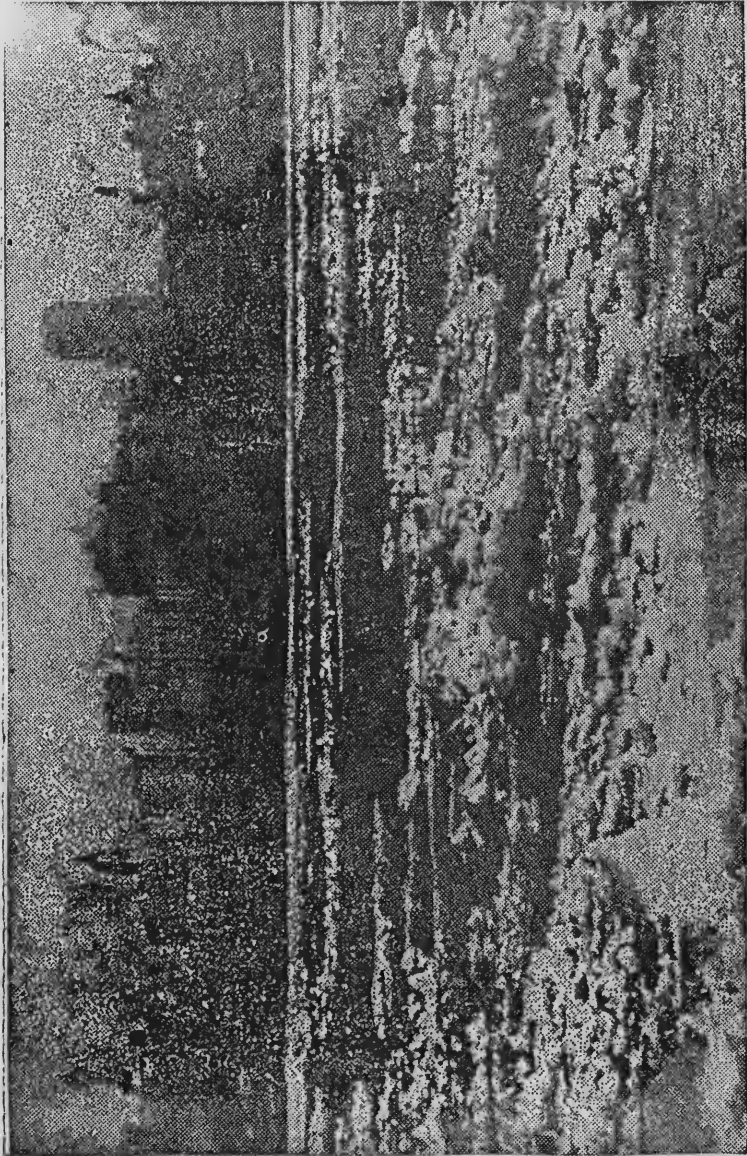
There is no nobler aim of mankind than this . . . the never-ending task of solacing, healing, helping those in need.

There is no investment that pays you back so many times over . . . as your contribution to the 1948 Red Cross Fund.

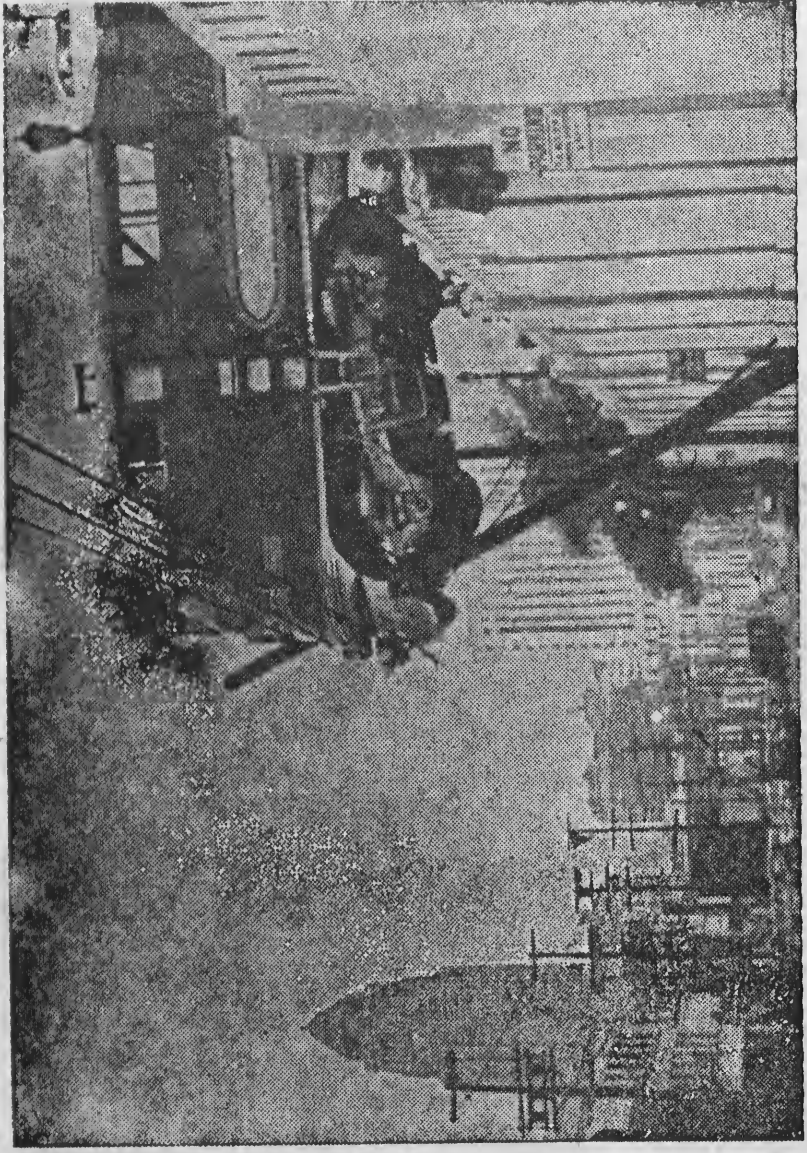
Again this year, be proud . . . and grateful . . . to *give what you can.*

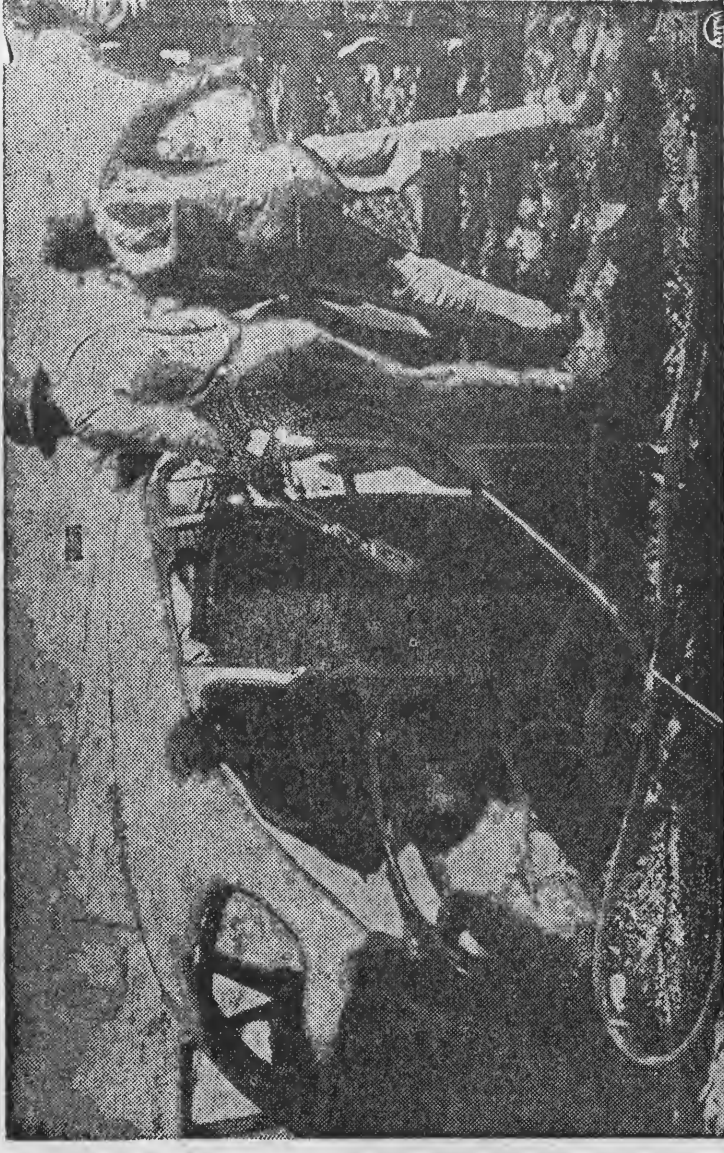
Texas hoolyéedi kin 'aktso bi' hada'diizk'áq'go sinil. T'óó bááhádzidgo deesk'aazgo bi-
niinaa hojobá'ígo kó' dazhneestsiz jini. Kin naakits'áadah sinil díílid jini. T'áá 'át'égo
naakidi neeznádiindi miil béeso bííghahgo 'adílid jini.

Díí kwii kin haal'áhígíí Memphis wolyé jini. Tooh nílínígíí 'éí Mississippi wolyéhígíí 'át'é
jini. Tooh nílínígíí 'ashdla'áadah náahai yéé dóó wóshdég' ts'ídá t'ah doo kót'égo nánátin
da nt'éé' jini. Ts'ídá k'ad 'índa nánástin dóó yidzaaz jini.

Kó' na'atbaqsii 'ániid náadahaslíj' yéé Lo Angeles hoolyéedi ta' wó'qqlwod jini. 'Atiin
ha'naa niilwod dóó náanáfahij' k'asdáq' bidah 'anánáalts'id jini. 'Ako ndi t'áadoo ta'
haada hoolaa da jini.

Deming New Mexico hoolyéhé dóó t'áá 'áhánigi ta' chidi dahóogháq' jini. Deeyol dóó
feezh bee chahóóthéelgo chidi 'atingóó deijeeh nt'éé' 'at'k'áq'h yilwod jini. T'áá 'áajj' 'a-
hilyeedgo wónáasdóó tseebíí 'at'k'áq'h yíjéé' jini. Tájilt'éego 'éí dazhneezná jini. 'Ashdla-
jilt'éego 'éí t'óó 'atidazhdiilyaa jini. Chidi yéé dadílid jini.

gisgo yaa naaghá, 'áko Tóli 'áá níyá dóó ání, "Łíichogii dootł'izhiitsoh, náhookosdée' níyol nahalingo nídiilyeed. T'áá 'át'é shiyódí bá nídiilyeed."

'Ashkii Gishí, Diné binant'a'í k'adée bik'ehgo łíí' haajeesh. Łíí' bił deiltéhiigíí hodínóonéet yíká sodadilzin. Baa dahoneeznáago nítabidí'nóoltsxis sha'shin. Hózhó łíí' bikáa'gi wóyahgo dah naazdá, t'áá 'át'é łíí' nahalin. 'Ashkii Gishí náas niníyá 'áádóó 'i'níiłta'. Táají' ni'níłta'go Diné bilíí' naakits'áadahgo 'aláahdi dadilwo'ígíí háájéé'.

Łíí' bił deilyeedíigíí ch'ééh t'áá 'atkéé' łíí' bił deilyeed, ndi łeezh bee chahóóthéel, 'áko doo 'ééhózin da. Łíichogii dootł'izhiigíí t'áá hazhó'ogo yilwoł dóó 'akéédée' niníłtízh. Díigi 'át'éego łíí' yijah, Tóli be'esdzáqké dóó bik'isóó t'óó bił dahóóyéé', ndi Tóli doo bił yée' da, t'áá 'ákót'éego Báhi neeneeztáq'. Cháshk'eh 'atnii'gi łíí' yijahgo łíichogii dootł'izhiigíí 'akéédée' yilwoł. Báhi naaniigo dée'łíí' nt'ée' łíí'ígíí t'áá 'i'yisíi yéigo yijah, dóó Łíistł'inii dóó Łíí' Bítáa'gi dah łizhinígíí 'aláqjii' 'ahinoolchéel. K'ad lá 'inda, Báhi łíichogii dootł'izhiigíí 'ííłní, k'ad yéigo nídiilyeed. Łíichogii dootł'izhiigíí t'óó k'ihineezdéel dóó nikeshjah. T'óó 'ajootł'izhgo dah diilwod. Dootł'izhii bitsiit'áagi béstł'ónéé t'óó béshjah, 'inda Łíistł'inii dóó Łíí' Bítáa'gi dah łizhinígíí náánáta' łíí' t'áá 'áhánigóó deíjeeshgo yiyiłtsá. 'li'ni' ba'ádígíí nahalingo yilwołgo honeesná. T'áátáhádi 'adzoolt'oh 'ánizahgóó 'atsi'eelwod.

Dáqago yas dadiyííh nahalingo Tóli baa hojoobá'í yée 'áádííł. T'áá 'aak'ee náhoodleel bik'eh-łíichogii dootł'izhiigíí náyiyiłtíh. Diné t'áá 'át'é nt'ée' danízaadée' nídaakahgo łíí' bá deinéł'í. Ła' diné bilíí' Tóli bilíichogii bił 'ahididoo'nił ch'ééh daaní. T'áá díkwíigo bił 'ahí-dahii'nil. Tóli łíítsa'ii dadootł'izhiigíí t'éiyá bił 'ahéedii'nił dooleel ní.

Tóli haastih dóó be'esdzáqké doo yíneesdlíid dago bilíichogii dootł'izhiigíí t'éiyá binaanish. Bilíichogii yich'í' yáłti' shínaa' yíłnigo dóó łíí'ígíí bił bééhózin dóó 'ayóó 'ábó'ni. Diné Tóli doo 'ahályáq da daaní. Tóli łíichogii 'ayóó 'áyó'ni, be'esdzáqké dóó ba'átchíní biláahgo. Baa', 'aláqjii' be'esdzánígíí haastih dóó łe' nízin silíí'. T'áá níléidée' łíichogii dootł'izhiigíí yaa łe' nízin, t'áá 'átajii' t'áá 'éi t'éiyá hanaanishgo biniinaa, 'áko łíí-

chogii dootł'izhiigíí yizée' yideez'á. T'óó baa yáhásinigo Tóli nibidini'á 'áłtsé łíí' 'ahadeeskai yéegi t'ah doo yaa yoonéeh da. Ndi łíichogii dootł'izhiigíí yee 'ast'íid yée 'éi yaa yooznah. Łíichogii dootł'izhiigíí yizée' yideez'á-néé baa hoolzhiizh, Tóli bimá yázhí Lók'ach'égaidi bik'i-nahagháago 'ákóq' 'íiyá.

Náhást'éi t'ée' nahayáádée' nádzáago bilíichogii yíká 'íiyá, t'áadoo hanályíhí. Nt'ée' łíichogii yée 'ádin. Tóli doo bił bééhózin da be'esdzáan bilíí' Dzikíjiin biyi'góó 'ayíílóóz dóó 'áadi dah yiyiiztł'ó, bini' dichin bidi-yoołhéel biniyee. Binák'eeshto' náálíigo dóó ch'éená bi'niiłhíigo bighandóó dah diiyá łíichogii yíká 'aníłtáq'. T'óó 'ahayóí yiskáqgo dził yas bee daalgaaidée' nádzáago bik'ini'izt'óód dóó bilíí' yqah bini' dóó bináá' háádée' shíí sinilgo.

Łíichogii łíí' bighan bá dideeshłit nízingo hodeez'á, 'áko doo náánáta' łíí' yíh náádoodáat da. Ho'niitsá nahalingo tsin diltł'go yootł'igo łíí' bighan yich'í' nikiniyá. T'áá dáádíłjahjii' niníyáago łíí' bighan góne' dée'łíí' t'áadoo yidiłłtadí. Bináá' t'óó kóníłtso silíí'. Hazhó'ó yíizí' dóó náas nikiniyá ch'é'etiin gónaa. Kq' bíłák'e háákééž dóó 'diitaa' 'áádóó 'adíík'áq'. Łíichogii yée bich'í'go 'anoothoł. T'óó k'íníłładgo biyiyááh dah naadeel, bik'os sid t'éiyágo. Tóli t'óó yaa yidiłłá, dóó bik'os sid yée yinázhchid, 'áádóó łíí' 'ániigo binił'ááh.

T'áá 'éi bit'ée' Tóli łíichogii yíghahgi biiská, 'áádóó 'ahbínigo łíichogii łéechq'í nahalingo bikée' níyá. Be'esdzáan 'aláqjii'ígíí bich'é'etiinjii' t'áadoo 'iits'a'í t'óógóó sizí. Tóli t'éiyá be'esdzáan yich'í' yááłti' dóó néineesxaal. T'áá yichago t'áá 'aaníi łíichogii bi'niiłhíi nt'ée' ní. T'áá 'ákóq' ni'góó yichago jiztł'igo Tóli ch'íníyá dóó łíichogii 'ííłní, "Díi tsé k'ad dah diimáas." 'Áádóó Tóli be'esdzáan táá' dabighanídi łíichogii yinílóóz, t'áá 'at'q' t'áá 'ahee néelt'e'go biyódí yá 'atł's'áinínil. Łíí' yíkáa' dah neezdáago ba'átchíní dóó be'esdzáqké daachago bāqah dah shíjéé. "Ha'át'íishq' biniyee nihi-ts'áq' dah diinááh? Hahgoshq' nihaa nídiłdát?" 'E'e'-aahjigo déez'í'go 'ání, "Doo 'ádadoohníłi da. K'adée sá shi'niiłhí. Shínaa' bił hózhóqgo 'iináágóó deet'ááz. Doo nídeeshdáat da."

'Áádóó Tóli t'áadoo néiłtsáq da, ndi bahane' t'éiyá hiina, dóó baa dahojilhe'.

Díi kwii hakee' ch'ini'áhígíí Ohio hoolyéedi kin diiltłago 'atah kq' jiniłtséesgo binjilnish nt'ée' kin hak'íiłdátáá jini. Kin bił' tó łikaní wine wolyéhígíí 'ádaal'łí nt'ée' diiltłá lá jini. Béeso naakidi neeznádiindi miil biighahgo 'adíłid lá.

Díi kwii bee'eldqoh dah deijáahgo naazínígíí 'Arab dine'e 'ádaat'j jini. Jew dine'e yíł da'ahigáqgo 'awée' łá' deineez'łí nt'ée' nídeistj jini. Jó 'éi kwii łá' 'awée' dah yoot-téetgo bikáa'. 'Arab dóó Jew keyah t'ah ndi yaa da'ahigá.

DOOTŁ'IZHII ŁÍÍ'

(A Navaho story from the collection of Richard Van Valkenburg, entitled THE TURQUOISE HORSE. It is printed in the present form to meet the urgent need for more reading material in literacy classes now being conducted on the Reservation.)

Táadi sq ná'oogqá'dqá' hastiin léi' Tóli wolyéego Báalók'aa'í nahós'a'gi kééhat'íí nt'ée' jini. T'áa 'íiyisíí té'é'í bik'ee doo asohodéébéezh da, ndi 'éi t'áa hó té'é'í 'áde 'ájiilyaa jini. Łíí' danizhóni yígíí 'ayóo bíchq' yízh-déelnigo dóo shilíí' 'alááh dooleet' jinízingo náá'íibíjh téiyá baa nidizhneedzá jini.

Nt'ée' t'áadoo hooyání Tóli náá'íibíjh yaa naaghá yéé yik'ideeyá jini. T'óo shá bíighah hooghangí sidáago 'e'e'ááh jini. 'E'e'aahjigo t'éiyá déez'íí go sidáa t'eh jini. Díí hastiin be'esdzáán 'aláqjii' yígíí Baa' wolyé jini. T'áa 'ákwií jii' 'e'e'aahjigo jidéez'íí go biniinaa wónáásdóo Baa' doo bił' 'ákódzaa da jini. 'Áko hataatíi t'a' yíká 'i'íí't'a'. Hataatíi náyáago Tóli yílák'e doolnii' dóo hooghan góne' yit' 'ahit' halne'go síké jini. Hataatíi 'éi t'áa 'íiyisíí diné haniihii nilí jini. Hála' yiyiitsoodgo, "Da' béeedahadzidi-ísh doo t'a' haada yinilaa da?" hańi jini. "Dooish t'áa-doo le'é doo 'ákót'éégóo yíit'séeh da? Dooish dadiyinii baa nayíyeet da?" hańiigo díkwígóo shíí nahódeéłkid jini.

Tóli naizyeel lá. Yootgái 'Asdzáán yaa naizyeel lá. Yé'ii yá naal'a'í nilíigo 'áko 'ábíńí, "Łíí' doo 'atíníł-íí da, 'éi ná yíit'sá. Yé'ii doo t'óo t'áadoo le'é neiniih da, 'áádóo łíí' ts'ídá 'agháadi 'ánoolinii nee hólqo dooleet lá."

Tóli bíla' dítłid, hataatíi hózhq' yéigo yótq' go, 'áádóo naizyeelii hazhó'ó yaa hoolne'.

"E'e'aahjigo díí jii' yilwoł bíighahdi tó naaki 'ahidiilí, 'éi baa jighááh. Ła' t'ichíí' dóo t'a' 'éi t'itso. Bi-deiijigo nitsaago dah 'azká. Dah 'azkání bikáa'gi 'ayóo 'áhoníłtéel. Díí 'ayóo 'áhoníłtéłigi łíí' da'at'chiní Diné bilíí' t'áa 'át'é 'ahidii'nilgo ndi bilááh 'anéelqá'. Łíí'chogii dootł'izh 'ayóí da 'át'éé léi' bá nidzit'ih. Bik'íiníyá dóo sínílohgo 'índa nít hózhq'go hool'áa dooleet," shíńi Yé'ii.

Hataatíi Tóli yíla' yíidíichid. Bitádídíín bízis ha-yíitsooz dóo tádíidíín t'a' hayííjaa', dóo t'áa díijigo yideez-nil. 'Áádóo Tóli 'ííńí, "Sítsóí, díí tsé bikáa'gi łíí' da'at'chiní dahólónígíí ndaalzheehii bits'áqádóo t'áa 'ákót'éego diséts'áq'. Naatsis'áán dóo deigo łíí' nít dooldlosh. 'Áadi bik'ídíínáát. Díí jii' ná sodiszin dooleet, 'áádóo nít'iz ná nideeshnít. 'Áádóo 'e'e'aahjigo díínáát. Baa neisí-níyeelígíí yee nít halne'. Doo bik'ehgóo 'iinidzaagóo bááhádzid," ní jini.

Nideesnii' dóo 'ashdla' yiskáago Tóli kéyah hoo'í-néégóo yílááhgóo 'íiyá, doo hoo'íí da léi'góo dah diiyá. Dah diigháahgo 'asdzání baa daacha dóo díí' yiskáago Naatsis'áán binídazhdeeshł'izhígóo yigáát. Biláqjii' tsé t'ichíí' 'at'k'ídaasgizgo 'ahool'a'. 'I'íí'áago tó t'ichíí' dóo t'itso ahidiilíńi níyá. 'Áádóo hódahjigo tsé bikáa'gi łíí' da'at'chiní hólónígíí si'áago yiyiit'sá.

'Áádóo biiskání jónonaa'éi t'ah doo haaghááhgóo Tóli tó nílínígíí tsé'naa níníyáa dóo łíí' da'at'chiní dahólq' ha'nínéé yich'íí go dah diiyá. Dził Dinilgaii wolyéhígíí bine' 'i'íí'áago Tóli tsé łíí' bikáa' dahólq' ha'nínéé yikáa'-gi haayá. Biláqjii' 'ayóo 'áhoníłtéelgo t'oh bee hodoo-tł'izh. Tóli biitkaahgo t'ée'go t'óo náldzid. T'óo 'ool-jée' bits'adí'ńídingo yigáatgo yinéł'í. Béesh 'est'ogii yéigo yótq' dóo Yootgaii 'Asdzáán yich'íí' sodilzin, bi-ch'áq' naagháa dooleet biniiyé. Kéyah doo yééhósinii yikáa' naagháago 'éi baq. Hoos'íidgo jónonaa'éi bik'íi-diitłláadgo Tóli dlq' ndahalingo yidiizts'áq' dóo nídii'-na'. 'Atsi' bist'e' yéé t'áadoo yiyání tsé bikáa'gi bibéesh 'est'ogii hataatíi baa yini'ánéé niini'áq' dóo sodoolzin. 'Áádóo ha'íí'áago dzígaigi łíí' da'at'chiní dah naazhjaa'-go nidaakaigo yiyiit'sá. Dah naazhjaa'ígíí łíí'chogii ni-dabi'eesh. Łíí'chogii t'áa sahdii naazł. Łíí' dah naazh-jaa'ígíí 'at's'áq'hjii na'a'eeshígíí yichago 'at'ch'í' náada-diit'ash. Tóli bilíí' t'óo yináldzid dóo bikéł'óol t'áa 'á-t'e'igo k'íiníish. Tági jii' Tóli łíí'chogii dootł'izh yéé yaa naa'na'. Díí jii' góne' t'óo báhádzidgo tsétah léi'gi jini-yá. Tsé daalch'í'ígíí 'ádaat's'óózigo baa 'adahasdzaq. Baa 'adahasdzaní góne' t'a' tó háálíí lá, dóo bits'áqjigo

t'oh t'óo 'ahayóí yil'a'.

'Ákwii łíí' léi' bikee' ts'ídá 'aláahdi 'ádaníłtso léi' nidabitiingo jiiłtsá. Tsé baa 'ahoodzaní yígíí tsídii biyid nahalin. Bich'édq'gi hastq'adi 'adées'eez. 'Ákóne' nizhónigo łíí' jólohígíí 'át'é, ch'é'etiingi 'áhoolts'íisí léi'. T'áa 'ahánigi dah yisk'id léi'gi chá'ot t'a' yik'íniyá.

Díí jii' góne' tsin naayidiitk'qad dóo naa'íiníłkaad. Díí tsin łíí' da'adłáago yiniyé yah 'ííjée'go bee bidádi'-dooljah nízingo. Jiiigo Tóli 'at'hosh t'eh. T'ée'go t'éiyá dah yisk'id bikáa' dóo tsé baa 'ahoodzanígi yinéł'íí t'eh.

Nt'ée' t'ah t'ée'go 'ooljée' t'igai silíí' dóo dzígaigi chaha'oh dahazłíí. Dah yisk'id bikáa'góo níyol. Biizhii bináa' t'ichíí'go dzígaigi naanáat'ah naalzheehgo. Chahałtheet biyi' ha'at'íí shíí hidees'náa'. Hoot'ííjii' ch'ékai nt'ée' łíí' da'at'chiní 'ádaat'íí lá. Łíí'chogii 'ayóí da 'át'éé léi' 'aláqjii' yildlosh, hódahgo dah nanit'áago chahałtheet yiyi' naaghal. Tsé baa 'ahoodzanéé ch'édq'gi niikai. Łíí'chogii 'atsé yíizí', 'áádóo naanáanolniitgo bitsiigha' naanáat'das. 'Áádóo tsé baa 'ahoodzanéé góne' 'i'íí'eezh. Tóli yich'édq'jii' nídiiłwod, dóo haneetehee dádi'ńíł-jée'. 'Atso dádi'ńíłjée'go t'óo báhádzidigi 'iists'áq'. Dá'deeljée' yéé łíí'chogii yik'áq' yilwod. Tsin yéé t'óo da-ditłid ndi t'áadoo náat'dáaz da. T'áadoo bitah haz'ání łíí'chogii dáadíljah yich'íí' náadiilwo' dóo yik'áq' náłwo'.

Tóli t'óo yinéł'íí dóo sodilzin. 'Áádóo łíí'chogii ch'éeł deeyáago Tóli náł'áq' nádzá. Łíí' yidádi'ńíłjée' yéé daacha yíits'a'. Tóli 'ahbínigo łíí' yah 'ayíinil yéé-góo náłwod. Dáadíljah yaq' haas'na' dóo 'ákóne' dée-íí'. Łíí'tsa'ii doo 'ádaat'íni da léi' t'óo t'éé yázhí yida-iit'o' dóo t'óo nida'agháázh tó háálínéé binaagóo. T'áa sahdii łíí'chogii dootł'izh yéé sizí. Béet'óod dóo díł t'éiyá ndi 'ádaa ha'niihgo sizí. Tóli yishchqá', 'áádóo Tóli dáa-díljah yikáa' dah sidáago yiyiit'sá. Bidoh dayiitł'is. Deigo hanoolne' dóo háachago Tóli yich'íí' dah diilwod. Tóli t'eshtahdée' nídii'na'go doo lá dó' łíí' da lá niizíí'. T'áa 'adzaagi naalyéego doo doozhoł da lá niizíí'.

T'áa 'ákwií jii' Tóli t'oh néi'nishgo łíí' yéé yit' yah 'anéit'joł. Łíí'tsa'ii yígíí 'atsé dichin daazłíí' dóo t'oh dayiitchozh. Díkwii shíí náánéiskáago łíí'chogii yéé di-chin bi'niitłíí dóo dáadíljahjii' níníyá. Hodíina'go Tóli łíí'chogii yik'os yaq' nídíilnih. T'ahdii ndi náldzid ndi Tóli t'áadoo 'iits'a'í t'óo hazhó'ógo yidíilnihgo doo náldzid da silíí'. Tóli doo yináldzid da silíí'.

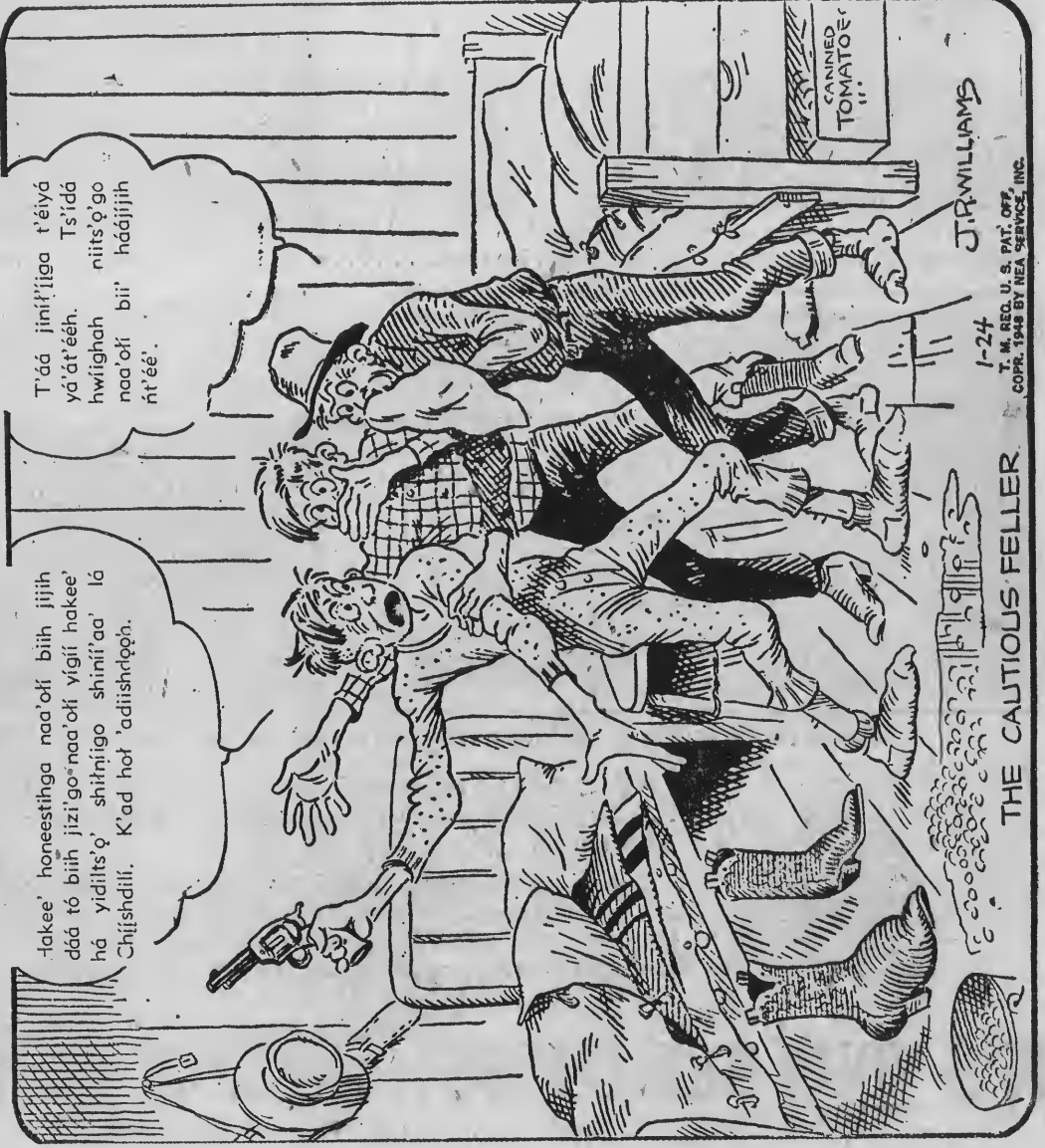
Yas Níł't'es k'adée baa hoolzhíishgo Tóli łíí'chogii ch'íiníłóoz. Łíí' 'at's'áq'hjii yí'ashgo łíí'chogii yéé bida-yíłłóoz dóo tó nílínéé tsé'naa niiníłóoz. Tóli Naatsis'áán-góo náadátgo 'ahéeh hasin sin neidi'a'go náadát. Tóli Dziłjiiingóo bighanjigo náadátgo bee deezhchíil. T'áa 'éi ghaaí Tóli łíí'chogii yéé yiyiishqod. T'áq'chil bini góne' łíí' t'áa 'íiyisíí doo 'át'íni da silíí'. Tóli biye' Báhi wolyé. Ya'íishjáashchilí bini góne' Báhi łíí'chogii náyiyiitłihgo yaa nídiiłzá. Bini 'anit'áq'tsoh bini góne' Lók'aah Niteel di łíí' 'aháadadikahígíí bá hoo'aah, 'áko łíí'chogii 'atah nídidołwoł hodoo'niid. Ghqjii' bini góne' haníłbáqzgo Tóli łíí'chogii dootł'izhígíí Tsé Lání tsé'naa yiníłłóoz Lók'aah Niteelgóo yideezłóozgo. 'Ádaa ha'niihgo łíí'cho-gii dootł'izhígíí 'atah 'azłíí'gi yiníłłóoz.

Tóli bik'isóo baa 'atah silíí' dóo bíłák'e dadeesnii'. Díbe bítsqá' dóo nímásii dóo naadqá' dóo bááh deiyáago diné 'at'k'idahiikai. Diné Tóli yaa daadloh, hááhgóo shíí ni'dii'aahgo, shqá' baa hojoobá'í ni', daaní. T'áadoo hodíina'í hózhq' baa hojoobá'í dooleet halíí' doo béeho'-díłzinígíí Hastiin Gizí bilíí' yistł'inígíí dóo Tséyi'niidée' Níłch'ishzhiin łíí' yit' 'ahadeeskaigo. 'Átah 'azłíí' dóo bik'íjii' łíí' 'ahadikááh bá hoo'a'.

Cháshk'eh diné yee 'ahada'deest'á. 'Atk'i da'iyiil-dee'. 'Atk'i da'iyiildee'ígíí bitahgi Tóli biyódi t'áa 'át'é yistł'in. Biyódi yistł'inígíí bíighahgi bilíí' dóo bidibé naazł. Ba'áadké yódi yaa danich'í' nt'ée' 'éi baq' bá da-hach'í'go deiníł'í. Ba'áadké 'at'dó' yee niheedzá. Tóli bich'ooni baa 'anídaadloh. Nihik'is t'óo díigis, daaní. 'Asdzání t'áadoo hodina'í nishóyooł't'eeh, łíí' yá'át'éehii 'éi doo hah da. Naakits'áadahgo Diné bilíí' 'aláahdi da-dilwo'ígíí łíí' hahajeehgi naazł. Łíí'chogii dootł'izhígíí doo 'át'ínigóo sizí, t'a' łíí' t'éiyá hááhgóo shíí dabiinéíí. Bitsiit'áagi dootł'izhii béstł'q. Báhi bitsiigha' 'at'k'iyooł-

Colorado hoolyéedi be'ek'id siyíí nt'ée' bikáa'gi yistingo béégashii 'aaij' 'ííjéé' lá jini, 'áko béégashii yé tseebáidin dóo ba'aan naakigo tin yighá nítááz lá jini. 'Altso tó bííghq' lá jini. T'áa díkwíí háádajis'nil 'éí bitsj' dááchq' lá jini. Béégashii t'áa 'át'é 'ahíóoltq'go neeznáadi miil béeso bííghah nt'ée' jini.

'akee' honeesthga naa'ókí bih jiih dáá tó bih jizi'go'naa'ókí vígí hakee' há yidilts'q' shi'ni'go shini'aa' lá Chííshdli. K'ad ho' 'adiishdgh.

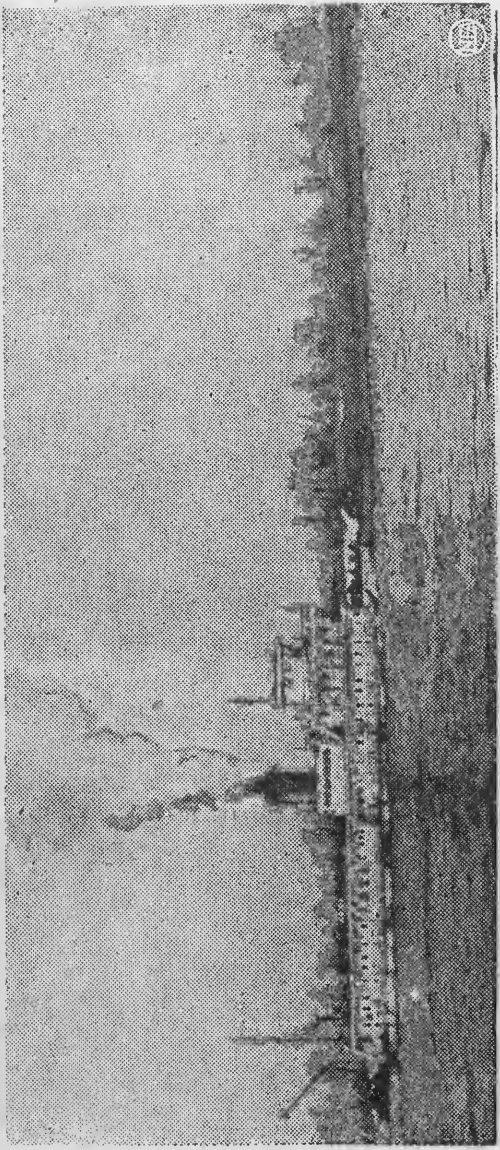
T'áa jini'ííga t'éiyá yá'át'éeh. Ts'ida hwiighah niits'q'go naa'ókí bi' háájjih nt'ée'.

THE CAUTIOUS FELLER

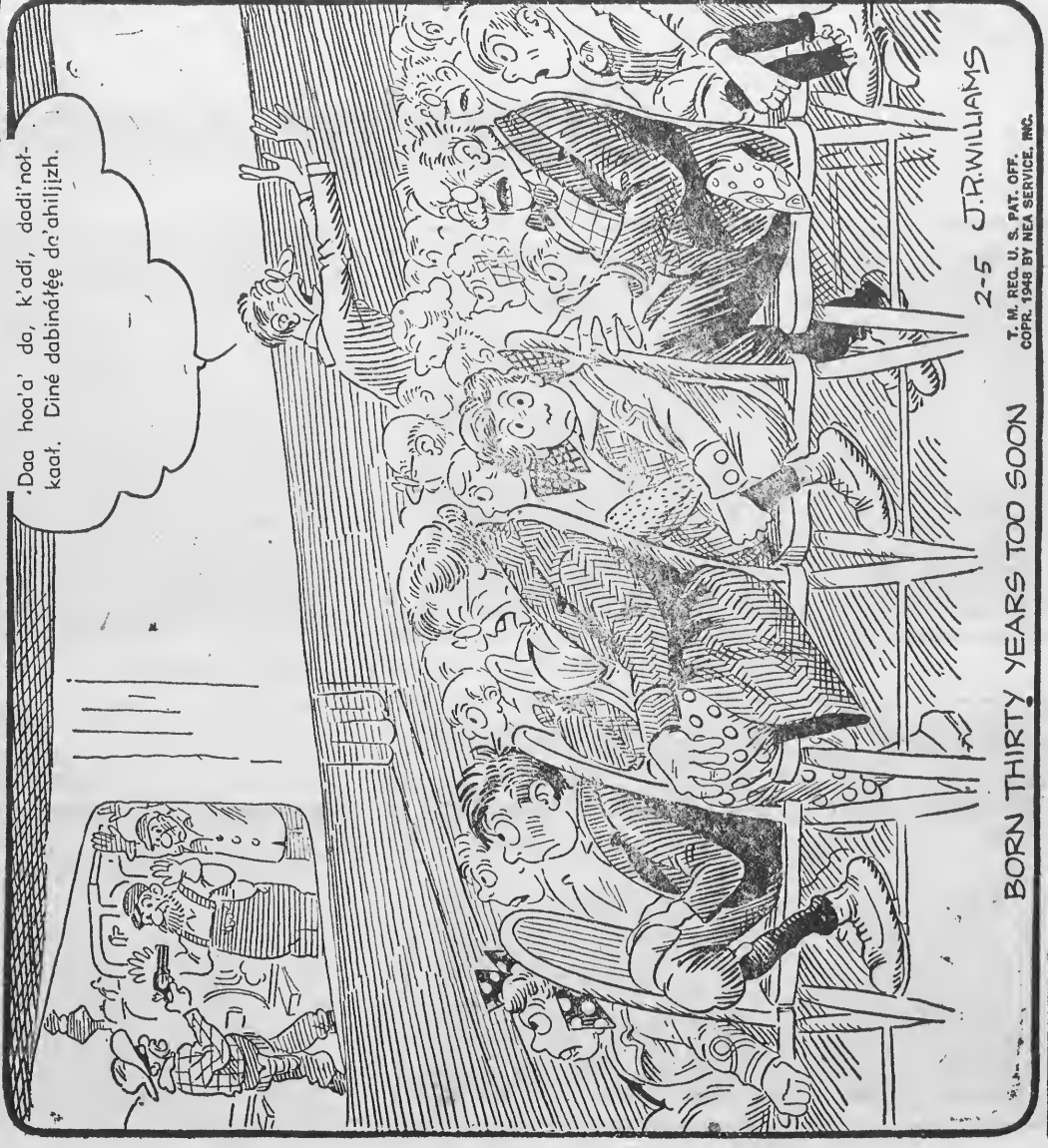
J.R. WILLIAMS

1-24

T. M. REG. U. S. PAT. OFF. COPR. 1948 BY NEA SERVICE, INC.

New Orleans dóo St. Louis hoolyééj' tsinaa'ee' naaki tooh Mississippi wolyéego nínígíí yí' 'atgha deesht'áázh jini. Tsinaa'ee'ígíí 'a' bi' déédíjahgo siil yee nidzit'i jini. 'Ka' t'éiyá diesel wolyéhígíí yee nidzit'igo tókq'í yiditid jini. Siil yee nidzit'i yéé honeesná jini. Jó 'éí kwii naaltsoos bikáá' be'elyaa. 'Ka' yéé 'éí t'áadoo nízad niilyeedí séí yíih yilwod.

'Daa hoo'a' da, k'adi, dadi'not-kaaf. Dine dabinátqé da'ahiljizh.

BORN THIRTY YEARS TOO SOON

2-5 J.R. WILLIAMS

T. M. REG. U. S. PAT. OFF. COPR. 1948 BY NEA SERVICE, INC.

PLEASE POST

PLEASE POST

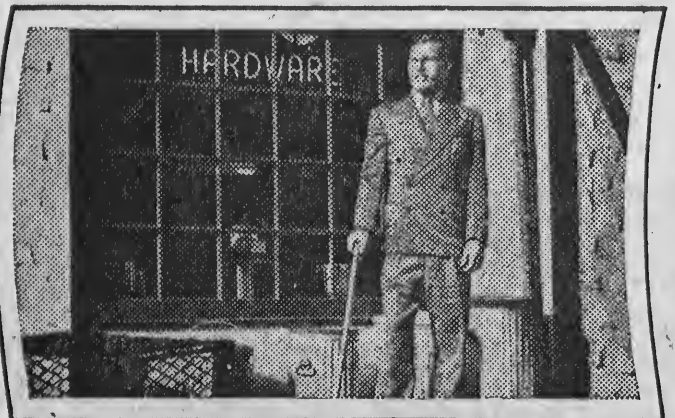
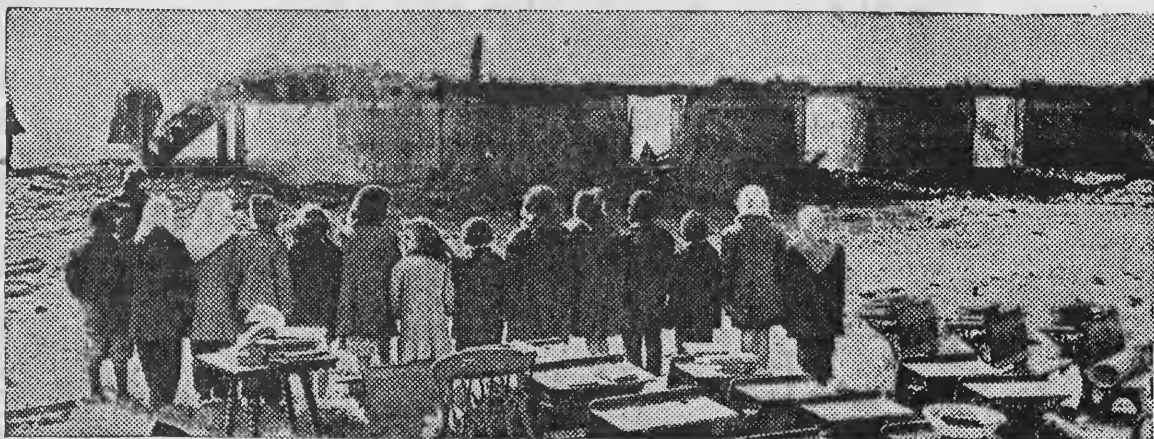
Disaster doesn't knock!

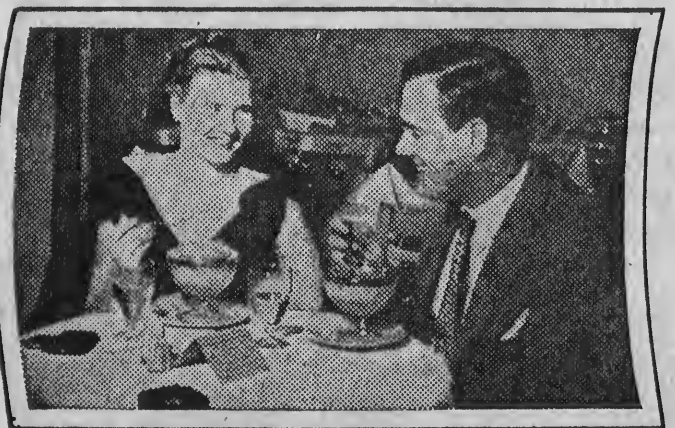
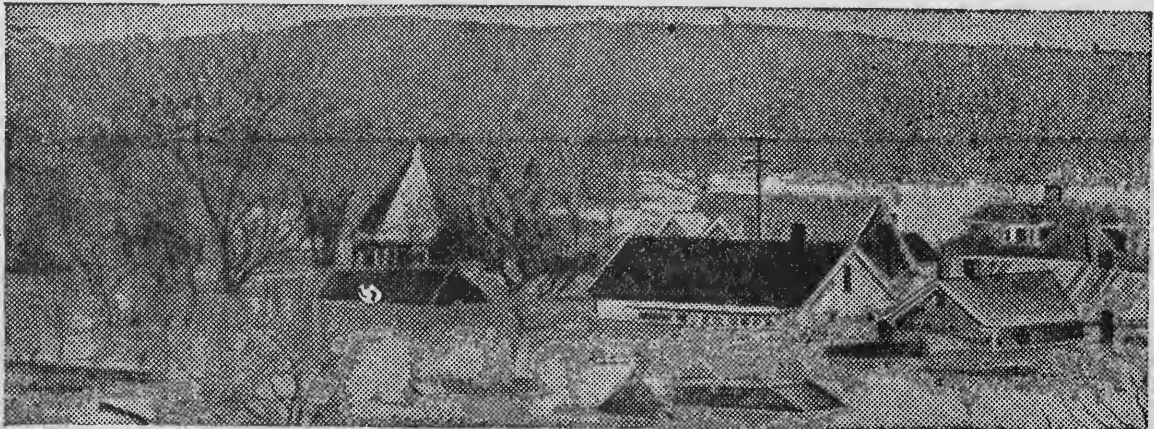
A mother is putting her child to bed a tornado imprisons them in the wreckage of their home

Youngsters are busy in a schoolroom an explosion tears the building apart

A disabled veteran builds a little business in his home a river flood sweeps it all away

Happy young couple is enjoying a party fire destroys the building, killing and maiming

ANY of these tragedies could happen to you and yours . . . for Disaster doesn't ask permission. It strikes without warning.

But where Disaster goes and Panic prevails, there too is the Red Cross. Prepared for action, calm in the face of danger, experienced in the succor of suffering humanity, the Red Cross brings relief quickly, generously, efficiently.

And . . . afterward . . . the Red Cross stands by the injured and the desolate through difficulties Disaster caused . . . to help rebuild their homes, restore their strength, and give them new courage to carry on.

The Red Cross doesn't stop to ask questions—it knows no boundaries, no prejudices, no limitations. All it asks is *your* help—for it cannot exist without you.

IT'S YOUR RED CROSS . . . KEEP IT GOING

Give Generously!

GHANDI T'ÁADOO KÓT'É 'ÍLÍNÍ BÍ'DIISYÍ

¹⁵ Tónteel wónaanídi kéyah Ła' 'India wolyéego si'á. Diné 'áadi kéedahat'í-nígíí dó' 'Indins daolyé. 'Ałk'idáq' Bilagáana tónteel wónaanídi kéedahat'í-néé kéyah 'India wolyéhígíí dóo kéyah China wolyéhígíí t'éiyá 'aghá t'áadoo le'é 'spice' wolyéhígíí yí 'ahaa nda-yiilniih nt'ée' jini. Díí kéyah bikáá'góo t'éiyá bich'i' honít'i'go dóo gháq'ask'i-dii t'éiyá 'aghá bee nda'aldeehgo binii-naa 'éi t'éiyá 'aghá chodao'íí nt'ée' jini. 'Áádóo t'áa 'íiyisíí nizaadgo binii-naa doo hah nda'jiiyeeh da nt'ée' jini. 'Áko díjdi neeznádiin dóo ba'aan 'ashdladiin dóo ba'aan hastáq náahaiídáq' Bilagáana Ła' Kolombo wolyéé léi' díí kéyah 'India wolyéhígíí tsinaa'eeł bee ndi t'áa baa honít'i'go 'át'é níigo 'ákqó dah 'adiit'éeł jini. 'Éi t'áa 'oot'ot'i díí kéyah nihí bikáá' kéehwiit'ínígíí yaa 'anít'éeł lá jini. 'Áko kéyah 'India wolyéhígíí 'át'é nízingo diné kwii kéedaha-t'ínígíí 'Indins daolyé ní jini. 'Éi díish-jíígoó t'ah ndi 'Indins bee danihi'dóji. 'India hoolyéedi kéedahat'ínígíí dó' t'áa nihí 'adaniit'éhigi 'át'éego bikági daashłizh.

Diné 'India hoolyéedi kéedahat'í-nígíí díkwíí shíí 'ał'qq dine'é daniljigo kéedahat'í, dóo t'áa 'ał'qq bizaad dahólqogo kéedahat'í. Ła' k'asdáq' t'áa Bilagáana nahalingo yadaakti'. T'áa daats'í Bilagáana bizaad bits'áqádóo saad hazł'ígíí 'át'é. 'India hoolyéedi kéedahat'ínígíí díjdi neeznádiin dóo ba'aan 'ashdladiindi miil nitsaaígíí biighahgo kéedahat'í jini. Lq'í t'áa 'íiyisíí baa dahojooab'igo kéedahat'í jini. Díkwíidi miil shíí t'áa nináhahááh bik'eh dichin nidabigáq' jini. T'áadoo le'é 'qah dah dahoyoot'aatgo nidaatniihígíí dó' nidabíłtseed jini. 'Áádóo t'ah 'áłchíní daniljigo 'ahaa dahakáahgo

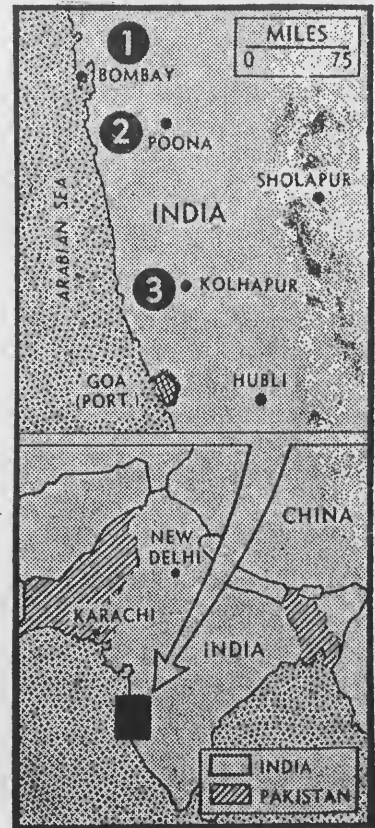
ba'áłchíní nináadahwiidleeh jini.

Binahagha' dó' díkwíí shíí 'ał'qq 'ádaat'é jini. Ła' Christ dayoodłq. 'Áko ndi t'óo 'ahayóí Mohammedan doodaii' Hindoo wolyéhígíí dayoodłq jini. Díí Jainist-k'ehgo da'oodlánígíí 'ádaanigo dajitsaah dóo bik'ijj' t'áa háiida na'aldloosh da doodaii' ch'osh da jiljigo nahasdzáán bikáá' náahojídlq' łeh daani jini. 'Áko 'éi biniiinaa ch'osh 'ádaat's'íisí ndi doo ndeíłtseed da jini. T'ł'ish dóo náshdóí danoodqz-ígíí ndi doo ndeíłtseed da jini. 'Azhq' díí t'ł'ish dóo náshdóí da 'átahji' nida-bíłtseed ndi. 'Éi t'áa nihí nihik'éi yéé Ła' 'ádaat'í daanigo. Mohammedan-k'ehgo da'oodlánígíí t'éiyá t'áa háiida Mohammedan doo yoodłq' shíí yik'os dayiikaatgo nideíłtseed jini. 'Áádóo Christ dayoodlánígíí dóo Hindoo-k'ehgo da'oodlánígíí dó' 'ayóo yik'ee dadi-niih jini. Hindoo-k'ehgo da'oodlánígíí 'ádaanigo dajitsaahgo na'aldloosh t'áa háiida náajídljigo nahasdzáán bikáá' náahojídlq' łeh daani jini. 'Áko ts'ídá yá'át'éehgo jiina jileehgo 'índa yá'qashgóo jileeh daani jini. 'Áádóo díí kéyah 'India wolyéhígíí bikáa'gi nahagha' Ła' haa shíí néelqá' 'ał'qq 'a-náadaat'éego náadahódlq.

'India hoolyéedi t'áadoo le'é bee Ła' 'asdlj' ts'ídá 'ádingo k'ad kq'ool-zhish. T'áa bí 'ayóo da'ahijoodłá dóo t'áa 'éi biniiinaa t'áa 'átahji' da'ahigq. T'áa 'ał'qq dine'é danilínigi 'át'éego 'ał'qq kéedahat'í dóo t'áa 'ał'qq binanit'a'í dahólq. 'Éi haa shíí nizaadéé' t'áa 'ákót'éego yaa yikah.

Tónteel wónaanídi Bilagáana bik'éyah England wolyéego dah náánas-t'ánígíí neeznádiin daats'í náahaiídáq' díí kéyah 'India wolyéhígíí yee 'ádida-hólníh hazłj'. 'Indin dine'é binant'a'í

danilínii doo 'ałkék'eeakáahgóo binii-naa Bilagáana bigha da'deest'áqgo Bilagáana yéé binant'a'í daazłj' jini. 'Éi 'áádóo wóshdée' kéyah England wolyéhígíí 'India bits'áqádóo béeso haa shíí néelqá' 'adayiilaa.

Díí tónteel wónaanídi kéyah 'India wolyéego si'ánígíí be'elyaa. T'áa 'ániidigo Bombay (1) hoolyéegi kéedahat'ínígíí 'ałk'inéijahgo yaa nináadiikai jini. Poona (2) hoolyéegi dó'. Poona hoolyéegi 'éi 'Indin dine'é Ła' hastiin Gandhi wolyé yé yiyisxí ha'ninéé naaltsoos t'áa 'ákwíí j' hane' dabikáa'go hadahinidéhígíí bee bihólniihgo 'ál'j' lá jini. Díí naaltsoos hane' bee hahinidéhígíí 'éi t'áa Hindoo danilj ndi Mahasaba daolyéego dah náánákahígíí bá 'ál'j' jini. Kolapur (3) hoolyéegi dó' 'ałk'éejijah jini. 'Akwii 'éi Mahasaba danilínígíí binant'a'í nida-háaztq' łeh jini.

Hindoo danilínígíí t'óo 'ahayóí England hoolyéegi da'íłta' dóo Ła' díí kéyah bikáá' kéehwiit'ínígíí yikáa'gi da'íłta' jini. 'Éi 'ákót'éego Gandhi wolyé yéé England hoolyéedi 'íłta' jini. Beehaz'ánii wolyéhígíí yíhooł'áq'go 'agha'diit'aahii nilj' nt'ée' jini. Kéyah 'India wolyéhígíí bini' t'áa bí binant'a'í hólqogo t'áa sahdii bił haz'áq dooleet, dóo 'Indin dine'é t'áadoo 'ałk'eedadi-niihí nizhónigo kéedahat'í dooleet níigo t'áa 'éi t'éiyá yidiilkaalgo hoolzhiizh jini. Díí k'ad t'áa 'íiyisíí naanishtsoh 'át'éé ndi t'áa yidiilkaalgo hoolzhiizh jini. Háálá 'ał'qq dine'é danilínii da'ahijoodłá dóo doo 'ałch'i' yadaakti' da 'éi bqq naanishtsoh nilj. T'áa Hindoo danilj ndi Ła' yqah hanáánákaiigo, 'éi ts'ídá 'agháago bidziilgo dah yikah jini. 'Éi Brahmin daolyéego 'ádadóji ji-

(Page 6 bikáa'gi baa náaháne'.)

'India hoolyéedi hastiin Gandhi wolyéego ho'diisyínéé kwii dahozhdíłidgo bikáa'. Tooh diyingo ha'niiigo nilínígíí bibqahgi dahozhdíłid dóo haleeshch'ih yéé táyi' nidajisas jini.

SO' MARS WOLYEHIGII

16 Díí nahasdzáán bikáá' k'éehwiit'í-
nígíí nímazgo 'át'é dóó náhą́zbąsgo jó-
honaa'éí dabiidii'nínígíí yináádááł. Jó-
honaa'éí t'éiyá t'ááłáhągi si'ą. 'Áá-
dóó nahasdzáán nidahalin léi' nááná-
łahgóó dah nínáádaas'nilgo 'át'é jiní.
'Éí 'ałdó' t'áá 'ałtso jóhonaa'éí náhą́z-
bąsgo yinídeíkááh jiní. Díí nahas-
dzáán nínáádahalinígíí ła' mars wolyé
jiní. T'áá 'ániidigo díí mars wolyéhígíí
t'áá 'áhánigi nahasdzáán yiighahgóó
deeyá jiní. 'Áko Bilagáana sq' nideit-
kaahígíí tózis bee da'déest'í'ígíí yee
deinít'í'igo t'óó ha'át'íí shíí bikáá' dah
dadoot'í'zh jiní. Nanise' daats'í 'át'é
daaní jiní. Haigo 'ałdó' ha'át'íí shíí bi-
káá' dah daalgai łeh jiní. 'Ałdó' daa-
ts'í yas bikáá' náhą́dleeh.

Díí mars wolyéhígíí t'áadoo le'é dahináanii bikáá' hólǫ́ t'óó nahalin jini. Haa shíí daat'éé shíí yikáá' dahináago 'át'éé sha'shin. Nanise' bikáá' hólǫ́gogo haa shíí daat'éé shíí hólǫ́ sha'shin. Nanise' nahasdzáan bikáá' hólónígíí daats'í t'áa 'éí ła' 'áadi hólǫ́go 'át'é. Jó 'éí t'ah doo hoł bée dahooziji da jini.

'AHÉEHÉSHJ̄HDI 'ÓLTA'ÍDÉE'
HANE'

BY Alice McMahon

17 'Ahééheshíjhi di niha'á'chíní'á da'-
ó'á' k'ad 'ashiiké da'ó'á'ígíí háí da-
hodínóótnéet ha'níigo joot béesh náz-
bqsgo bighá nídaalniihígíí yaa naakai
jiní. Dahoneesnáa shí' 'éí t'áa 'áda-
hoo'ts'íísigo t'áadoo le'é deidoo'tbijí bi-
niiyé t'áa 'íiyisíí bíhoneedlíggo baa na'-
aldeeh jiní. Díí 'ashiiké da'ó'á'í joot
yee nídaanéhígíí t'áa 'a'qáq dah naazh-
jaa'go naaltsoos bikáa' bida'doolníí'
jiní. Ts'ídá 'alqáqj' dahoneesnánígíí
'éí 'í' 'í'k'ehgo ch'iyáán bá nídahoo-
t'aahígíí k'ehigo bá yidoo'aat jiní.

'Áłchíní Hanlan wolyéego yá da'-
ółta'ígíí 'éí chil látah hózhóón ła' k'i-
deideezlá jiní. 'Éí naaki nínáádeezidgo
dadínóot'jį́.

Lincoln's Day wolyéego ʔa'ají 'aʔ-
k'idáq' Lincoln wolyéego Wááshindoon
di naat'aanii nilíí ńt'ée' yęę bee bééhá-
niih biniyé bá náhoot'aah. 'Éi 'ákó-
dzaa yęędáq' 'ółta'í 'áʔah nádleehí gó-
ne' 'áʔah silíí'go t'áá 'áhóóʔs'íísigo ho-
neeni baa na'asdee' jiní. , T'áá Naa-
beehó ʔa' Chester Yellowhair wolyé 'éi
yá da'ółta'ígíí 'áʔah daazlíí'ii yá dahóó-
táál jiní.

'Ashiiké da'ófta'í Boy Scouts wolyéii yee 'atah danilínígíí 'Indio Date Festival baa na'aldeehgo 'ákqó naaskai jiní. 'Éí 'áadi t'áadoo le'é haa shíí néelqá' baa ná dahasinii dazhnéel'íí jiní. 'Ashkii Jimmie Toddy wolyéego t'áa 'ákwii bił da'jólta'ígíí t'áadoo le'é naaltsoos yikáá neizhch'qá' nt'éé 'éi dó' 'atah dazhnéel'íí jiní.

GHANDI T'ÁADOO KÓT'É — — —

ni. Dóó 'éi 'ayóo da'at'í jini. Ła' t'ei-
yá doo-baa-dahwiini't'ini'gíí daolyéego
dah náánáákah jini. 'Éi t'eiya t'áa baa
dahojóobá'igo kээdahat'í jini. 'Ałdó'
t'áa Hindoo danilíí ndi. Díí Hindoo
baa dahojóobá'igo dah yikahígíí Ghan-
di wolyé yéé 'atah nilíí nt'ée' jini.

'Azhá nihinahagha' haa shíí nées-
lqá' 'a'q q' 'át'éego kééhoht'íí ndi t'áa-
doo 'a'kts'áhkahí yá'át'éehgo t'á'í nii-
dlíigo kééhwíit'íí dooleet níigo Ghandi
bidine'é yich'í' yá'ti'go lq'í náahai jiní.
'Ániid nahasdzáán bikáá'góó 'anaa'
dahazl'íí yéé bik'í 'adeesdee'go bíní'
kéyah 'India wolyéhígíí t'áa bí binani-
t'a'í hólóogo t'áa sahdií bił haz'áq doo-
leet níigo England nínááyoozkan jiní.
'Indin dine'é t'óó 'ahayóí-hastiin Ghan-
di wolyé yéé yikéé' ní'ídee'níi jiní. 'Áko
ndi Hindoo dóó Mohammedan t'ah ndi
'áyóo da'ahijoodlá jiní. Shíídqá' 'índa
t'óó bi'ílníi' dóó kéyah England wolyé-
hígíí yílák'ee hanáákai. T'óó bi'ílníi'
dóó naaki 'a'q q' dah 'ooldah hazl'íí'.
Łahjí Hindoo danilínígíí dah diikai.
Łahjí 'éi Mohammedan. Kéyah bikáá'
'adahwiis'áágóó Hindoo dóó Moham-
medan t'áa 'a'ktago kéédahat'íí nt'éé'.
'A'kts'a'íldée'go 'ahidiniłnáago dah da-
diiná. Ła' t'áa shiídqá'dii hakéyah da-
rólóogo bikáá' kéédahojit'íí nt'éé' nah-
j'í' haqajiizná. Háálá díí naakigo 'a'k-
's'áákaaígíí nida'ahiltseedgo yaa nídjí-
kai, 'éi bq q'.

Dii hastiin Ghandi wolyée nt'éé' jini. 'Ei t'áa 'ániidigo 'India hoolyēedi t'áa bí bidine'e bit nida'deesdōgh. 'It 'azhdeesdōgh yēe 'éi t'áa 'iidq̄q̄' hof ni'deedéel jini. 'Asdzáni kwii naaki 'alts'q̄q̄hji sizjigo be'elyaaigii 'éi bitsóó-ké 'át'é jini t'áa 'átah.

Díí kóhóót'íidígíí hastiin Ghandi wolyé yéé t'áá 'íiyisíí yaqah bíní'. Háálá doo 'ákó da'ahizhdoolníít da biniyé kéyah há yaa ná'ooskango haa nídeet'á. Háadi da diné 'atída'ahil'íí dooleetígíí

doo yinízin da nt'ée'. 'Áko ndi t'áa 'éi biniinaa Hindoo yił danilínígíí 'ta' bi-ts'qájí daazlǫ́'. Háálá 'éi Mohammeden danilínígíí 'aktso nidadiiltsił ch'ééh danízin.

'Áko hastiin Ghandi wolyé yéé ni-
hidine'é biláqjǫ́' nisoozínii hazhó'ó
t'áadoo diné 'atída'ahil'íní bee 'ahada-
di'noht'aah níigo yee haadzíí'. K'ad
kodóo t'áadoo 'ashání dooleet. Ts'ídá
hazhó'ó 'ahadasi'dooht'áqgo 'índa
náá'deeshdǫ́ǫ́ níigo dichin yaa 'ádeet'á
jiní. T'áadoo 'ayání 'ashdla' yiskáqgo
diné yá 'aláqjǫ́' naazínéé 'ahada'dees.
t'áqgo hastiin yéé ná'oodáq' jiní. Díí
'ániid t'ah doo lá'í yǫ́kkaah yéedáq' 'á-
hóot'íjǫ́. 'Áádóo hastiin yéé sohodi-
zingóo bidine'é t'óo 'ahayóí yǫ́ yǫ́kai
jiní. Sonáhodizíjǫ́ yéégi bíł 'íldée'go
t'áa Hindoo dānilínígíí ła' bich'ǫ́' niní-
yáa dóo táadi beé'eldóqǫ́ yázhí yee bíł
'adeesdóqǫ́ jiní. 'Azee'al'ǫ́ǫ́ góne' 'índa
daaztsá jiní.

Hastiin Ghandi wolyé yęę daaztsq dóo bits'íis yęę doodlid jíní. Bileeshch'ih yęę 'éi t'áa 'ákwii tooh diyin ha'niigo nílínígíí bii' naaszas jíní. Díí hastiin seesyínígíí biniinaa diné 'áadi kéedahat'ínígíí bá dahóochijid jíní. Ghandi wolyé. yęę t'óó 'ahayóí yił daniłl'í nt'ée'. 'Áko yił danilínęę dóo yits'áqjí danilínęę yił 'ałk'inéijahgo nida'ahiltseed jíní. 'Ajiisxínęę 'éi t'áa Hindoo jílłł ndi Ghandi binahat'a' doo jinízinígíí 'ájít'łł lá jíní. Mohammedan danilínígíí ła' 'át'łłgo shłł 'éi k'ad Hindoo dóo Mohammedan yił da'ahigqá dooleet' nt'ée'. Naat'aanii dajílínígíí k'ad t'áadoo 'atída'ahot'íní ch'ééh dajínígo nída'jookqah jíní. 'Áko ndi hastiin seesyínęę bidine'é danilínígíí bá dahóochijidígíí biniinaa k'énáhodoodleet doo hózhó bééhózin da jíní. Ghandi hiná yęędąq' 'éi diné t'áa 'ałch'į daasti' nt'ée' jíní.

T'ádadoo le'é 'azhǵ tónteel wónaa-
n'ídi 'ádahooníł ndi t'áa ha'át'éego da
nihihidiit'éehgo 'át'é. Díí k'ad 'India
hoolyéedi baa na'aldeehígíí biniinaa
yéigo 'anaa' nááhásdlí'go t'áa 'atah
nihináádéet'i' dooleet. 'Éí baq t'ádadoo
shíísh shik'ehdi danohsiní.

TL'AAJI'ÉE' HWEE NEEST'ÍÍ' LÁ JINÍ

18 Ha'a' aah biyaadi Bilagáana 'ta'
t'áa t'óó'góó bikáá' dah 'asda'hi dani-
neezígíí bikáá'góó 'ajii'thaazh nt'ée'
da'ni'ííhii hat't'ajii'ée' haa deidii'qá lá
jiní. Bilagáana 'ta' 'ákqó nidaakaaígíí
hat't'ajii'ée' t'áa géed jiztíigo dahool-
tsáqgo siláago yah 'i'ini'íí danilínígíí
'ta' yíł dahoolne'go haa yíkai lá jiní. 'Éí
shíí ch'éedahasid. Habéeso yéé da t'áa
'át'é yíł hat't'ajii'ée' yíł haa deidii'qá
lá jiní. Bilagáana yéé haashq' yini'lyé
ch'ééh dabijiníigo t'ádoo yee hoł hool-
ne' da jiní. Shee 'azhneez'íí' shíí hání'
bił nazhnich'íidii ní jiní.

WÁÁSHINDOONDI SITÍINII NINÁHÁ'NÍLÍGÍÍ BAA HANE'

¹⁹ Bik'ehgo hoogáát dooleetii neeznádiin dóo ba'aan 'ashdladiin náahaiídqá' Wááshindoondi "Constitution" wolyéhígíí hadilyaa. ..Áko t'áá 'éi bik'ehgo Wááshindoondi Congress daolyéego bee haz'áanii 'ádeit'ínígíí ta' nii'nil. Dóo t'áá 'éi bik'ehgo Wááshindoondi sitíinii ha'nínígíí niiltí. Wááshindoondi sitíinii ha'nínígíí t'áá naat'áanii niljigo díí' nináhahááh. Díí' nináhahgo ta' ninínáánálteéh doodaii' t'áá bí da nináabi'diltééh.

Neeznádiin dóo ba'aan 'ashdladiin náahaiídqá' dó Bilagáana doo ts'ídá lq'í da'ólta' da nt'ée'. Da'at'íinii dóo t'áadoo le'é t'áá bidziilgo dah deiléhígíí t'éiyá t'áá yéigo da'íífta' 'íídqá'. 'Áádóo t'áadoo le'é béesh bee hane'é dóo nítch'i bee hane'é daolyéhígíí da dóo chidí naat'a'í da 'ádaadin nt'ée'. 'Áko t'áadoo le'é tsíjigo bee 'at'ch'i' hodoonihígíí 'ádaadin nt'ée'. Chidí dóo kq' na'at'baqsii ndi 'ádaadin nt'ée' 'íídqá'. Łj' t'éiyá 'aghá bee nida'aldeeh nt'ée'. Tsinaabqqs da yigháqah dadézjigo. Bilagáana 'atdó' 'íídqá' k'ée'dílyééh t'éiyá 'aghá bindaanish nt'ée'. 'Áko haalá yit'éego Bilagáana kééhat'ínígíí t'áá 'atso deiniihgo t'áá-tá'í nihinant'a'í nilj' dooleetii nináltééh dooleet lá hodoo'niid. 'Éi 'íídqá' baa yádaati' dóo hazhó'ó bee hasht'e' nihoot'áqgo 'éi díísh jígóo t'ah ndi bik'ehgo Wááshindoondi sitíinii ha'nínígíí nináhá'níitgo baa 'ooldah.

Constitution wolyéego bik'ehgo hoogáígíí t'óo 'ádaalyaa yéedqá' Wááshindoondi sitíinii nináltééh dooleetígíí biniiyé hastóí baa dahodzólíi bits'áná'nił dooleet hodoo'niid jini. 'Éi 'áádóo 'ákót'éego baa 'adeesdee'ígíí t'ah ndi "electors" deit'ínígíí niná'niłgo baa 'ooldah. State deit'niigo nídahasdzooígíí biyi' t'áá 'at'qq 'ádanéelt'e'go díí electors daolyéhígíí 'adá ninádei'nił. Jó 'éi t'áá-tá'í náhasdzooígíí biyi' diné 'anéelt'e' kéédahat'ínígíí t'éiyá bíhólníh. Doo lq'í kéédahat'ínígóo electors naaki doodaii' táa' da ninádei'nił. Diné lq'í kéédahat'ínígóo 'éi tádiin doodaii' dízdiiin da ninádei'nił. 'Áko k'ad díí electors deit'ínígíí 'ashdladi neeznádiin dóo ba'aan tádiin dóo ba'aan t'áá-tá'í yilt'éego ninádaa'nił jini. Representatives daolyéego Wááshindoondi t'áadoo le'é yee ndahwii'aahígíí diné 'ádanéelt'e'ígíí t'éiyá bik'ehgo jiznil. 'Áko t'áá 'at'é 'ahíoltq'go díjdi neeznádiin dóo ba'aan tádiin dóo ba'aan 'ashdla' dah nídiniibj'ih. Náánafta' t'éiyá Senators deit'niigo Wááshindoondi dah nídiniibj'ih. States daolyéego nídahasdzooígíí dabi'iy'déé' Senators ts'ídá naaki t'éiyá ninádaa'nił. 'Áko 'éi náhást'édiin dóo ba'aan hastqá yilt'éego dah nídiniibj'ih. States daolyéhígíí t'éiyá dízdiiin dóo ba'aan tseebiigo náhasdzo.

State nídahasdzooígíí dabi'iy'góo diné kéédahat'ínígíí t'áá 'at'qq bił dah nináadahaz'q. T'áá-tá'í haz'ánígíí biyi' dóo electors daolyéhígíí t'áá-tá'í nináltééh. Nítch'its'ósí nídízidígíí biyi' Wááshindoondi sitíinii ha'nínígíí bá naaltsoos 'anídaha'nił. Electors danilínígíí 'atdó' bił t'áá 'ahit'j' bá naaltsoos 'anídaha'nił.

'Atk'idqá' t'éiyá electors dadoolleetii t'áá bí nda'ahii'nił nt'ée' jini. 'Áko 'éi t'áá yaa dadzólíi shíł naakigo nídáyójiih dóo naaltsoos bá 'anídajii'nił nt'ée' jini. Binaaltsoos t'áá 'aghá yileehígíí 'éi Wááshindoondi 'alqajj' naat'áanii yileeh nt'ée' jini. Náá'akée' góne'ígíí t'éiyá Vice President wolyéhígíí yileeh nt'ée' jini.

'Áádóo náas hodeeshzhiizhgo Bilagáana yéigo 'ólta' bá hazl'j' dóo t'áá tsíjigo bee 'at'ch'i' dahane' dooleetii ta' shódaoozt'e'. 'Ákódzaago 'inda Wááshindoondi sitíinii nináltéhígíí doo ts'ídá yéigo łahgo 'ádzaa da. Bilagáana

díkwíigo shíł 'at'qq dah yikah sil'j'.

Nihíj' dah yikahígíí kót'éego nihindahat'a' daha'níigo baa 'adeesdee'. 'Atk'idqá' t'éiyá doo díkwíigo da 'at'qq dah 'ooldah da nt'ée'. Neeznádiin náahaiídqá dóo wóshdée' naaki t'áá hazhó'ó bidziilgo 'at'qq dah 'ooldah hazl'j'. Ła' Republican yee dayíizhi'. Ła' t'éiyá Democrat yee dayíizhi'. Wááshindoondi sitíinii ta' nináánálteehígíí bich'i' hoolzhishgo Republican danilíinii yá 'alqajj' naazínígíí 'átse t'áá-táhagi 'átah nádleeh. 'Áko 'éi t'áá yaa dadzólíi shíł Wááshindoondi sitíinii dooleet daanigo nideidi'ááh. Bikéedéé' náánásdzj' dooleetígíí dó' yit. Díí Republican wolyéego dah 'ooldahígíí yá 'alqajj' naazíinii 'ániid 'akée'di 'átah sil'j' yéedqá' t'áá-táhadi miil dóo ba'aan 'ashdladiin dóo ba'aan tsosts'id 'átah sil'j' jini. Democrat wolyéego dah 'ooldahígíí dó' t'áá sahdii yá 'alqajj' naazíinii hólq. 'Atdó' t'áá sahdii 'átah nádleeh. 'Ááj' t'éiyá t'áá-táhadi miil dóo ba'aan neeznádiin dóo ba'aan tsosts'idiin dóo ba'aan hastqá 'átah sil'j' jini. Democrat danilínígíí 'atdó' t'áá háiida t'áá yaa dadzólíi shíł Wááshindoondi sitíinii dooleet daanigo nideidi'ááh. Bikéedéé' náánásdzj' dooleetígíí dó' yit.

'Áádóo díí Wááshindoondi sitíinii biniiyé nibi'di'nił-ígíí t'áá nítteél nt'ée' shí kót'éego náas niheesh'ish dooleet daanigo yádaat'igo nidaakai łeh. Republican wolyéi dahwée'ahígíí kót'éego yá'at'ééh bee náas hodeezt'i' dooleet. 'Áko 'éi 'ákót'éego hoot'áat'ii nihit yá'adaat'éhígíí t'áá nihíj' Wááshindoondi sitíinii dooleet biniiyé ndasiiltínígíí naaltsoos bá 'adahidoohnił daha'níigo yádaati' łeh. Democrat wolyéi dahwée'aahígíí dó' kót'éego t'ah 'aláhagi 'at'éego bee náas hodeezt'i' dooleet. 'Áko 'éi nohlq'igo naaltsoos bá 'adahidoohnił daha'níigo yádaati' łeh 'atdó'. Wááshindoondi sitíinii t'áá yikée' góne' náánásdzj' dooleetígíí dó' t'áá 'ákót'éego bá yádaati' łeh. Díí kót'éego baa ní'diildah dóo wónáásdóo ta' yiniinaa da'ahódziihgo yaa ndiikah.

'Áádóo Nítch'its'ósí nídízidígíí biyi' 'inda naaltsoos 'adaha'níígíí bá hoo'aah. Wááshindoondi sitíinii dooleetii bá naaltsoos 'adaha'nił. T'áá náábikée' góne' náánásdzj' dooleetii bá naaltsoos 'adaha'nił. Electors daolyé ha'nínígíí dó' naaltsoos bá 'adaha'nił. Electors daolyéego bá naaltsoos 'adaha'níígíí ta' Republican danilj. Ła' 'éi Democrat danilj łeh. Electors danilíinii 'aghá naaltsoos bá 'adahineezdee'ígíí t'áá State deit'niigo nídahasdzooígíí yii' State Capitol hoolyéhígíí naaltsoos ninádayiij'ih. 'Áádóo 'inda Wááshindoongóo naaltsoos 'anídajii'níígíí 'atso binaaltsoos 'átah 'al'j'ihgo 'inda tsits'aa' naaltsoos bił dahah'níígíí 'qq 'al'j'ih. Congress daolyéego Wááshindoondi táadoo le'é yee nídahwii'aahígíí bináat' 'qq 'al'j'ih dóo wóltah. 'Áko 'inda honeesnánígíí wójiih. Bikéedéé' sizj' dooleetígíí t'áá bił. 'Aajj' bíghah 'aleeh.

Díí k'ad 'aak'ee náahásdl'j'go Nítch'its'ósí nídízidígíí biyi' 'ákót'éego baa ní'diildee' 'adahwiis'ágóo 'átse yádaati'go baa ní'dooldah. 'Éi shíł ta' t'áá dadidoohs'j'ł. 'Áádóo bik'ijj' 'inda naaltsoos 'adaha'níígíí baa na'aldah. 'Éi 'atso' 'inda Wááshindoondi sitíinii náádoodleetígíí bééhoozj'ih. Naabeehó dine'é naaltsoos 'ahí'níígíí bee bá haz'qago shíł naaltsoos bá 'adahidoohnił shí naaltsoos shá 'adahidoohnił daanigo nihitahgóo tánídadikah dooleet nt'ée'. K'ad 'éi t'ah doo bee niha'deet'aah da. 'Áko ndi t'óo t'áá 'átse'íisigo nihit béédahózin dooleet biniiyé bee nihit hane'. Háalá Wááshindoondi sitíinii ta' nináánálteehígíí t'áá 'ahánidéé' bich'i' hoolzhish 'éi bqq.

ENGLISH SUMMARY

1. Secretary of The Interior Krug has approved the Drefkoff plan for industrial development on the Navaho Reservation. He has also ordered that traders pay rent in the form of a percentage of their gross income.

2. It appears at present that Congress may refuse to grant funds required for the continued operation of the District Offices.

3. In Oklahoma City two men were burned to death when firemen burned a patch of weeds in which they were sleeping.

4. Jimmie Yozzie, who resided near Rehoboth, was burned to death when his hogan was consumed by fire.

5. World news briefs.

6. Navahos are being offered opportunity for rehabilitation in the form of an off-reservation employment program, and resettlement on the Colorado River Project.

7. The Secretary of The Interior has ordered that the Indian Office revamp grazing regulations on the Navaho Reservation to permit more stock. This action follows a study of range and livestock by Mr. Muck.

8. An old Navaho died at San Patricio, New Mexico who was reportedly 137 years old.

9. A drunken soldier at Lawton, Oklahoma, borrowed a self-propelled cannon for a joy ride, and nearly wrecked the town.

10. The two Zunis connected with the test case on the question of Indian voting in New Mexico have backed out because they were afraid of possible taxes. Their attorney says that this action may set the cause back for fifty years.

11. The question of extending State criminal codes to include Indian Reservations has come up.

12. Nelson Daman, Councilman, states that in his opinion there are too many Social Workers on the Reservation at present, and such work could be more effectively handled by District Supervisors, who know the needs in their areas.

13. A man shot his wife to make her love him more. He intended to merely wound her, but killed her.

14. An aerial explosion heard over a wide area in Kansas was thought to be a meteor.

15. Mahatma Gandhi was assassinated.

16. Mars was studied by astronomers when it recently swung close to the earth.

17. News from Sherman Institute, prepared by Alice McMahon.

18. A man sleeping in a park lost his trousers to a thief, without awakening.

19. How we elect the President of the United States.

20. A Navaho confidence man swindles several people.

21. Rocket motors give a greater source of power than conventional motors.

22. A Papago Indian is in jail for building a fire under his stubborn mule.

KÉYAH BINANT'A'I

t'áadoo le'é béeso naadiindi miil bíighahgo haa ninádahanihgo naakidi neeznádiin t'éiyá diné bich'i' kóda'jile' dooleet hodoo'niid ni'. 'Ashdladiindi miil bíighahgo haa niná'iinihgo 'éi naakidi miil bíighahgo diné bich'i' kónida-jil'ijh dooleet hodoo'niid.

Bilagáana Drefkoff wolyéhée 'á-niigo naalyéhé yá naazdáhí t'áadoo le'é 'ayóo da'iljigo 'adayósín lá, kin lq'í dah naazhjaagóo t'áadoo le'é báqah da'ilínígíí naakidi bilááh 'ánanéelqá'go b-k'é haa ndahanih lá níi ni' 'a'ldó'.

NAABEEHÓ BINDA'ADLO'GO 'ÁT'ÉE LÁ

20 Bilagáana t'éiyá t'áá 'áko 'i'deez-lo'go kót'éego ba'nidéel lá ha'níi t'eh. 'Índa Bilagáana t'áadoo le'é baa niijiis-nij' nt'ée' ho'deezlo'go 'át'ée lá ha'níi t'eh. Kin lq'í hadaas'áagóo Bilagáana 'ayóo binda'adlo'ii t'óó 'ahayóí kééda-hat'í ha'níi t'eh.

'Áádóo Naabeehó dó t'áadoo le'é yineez'íí lá ha'níigo t'áhada baa ch'ée-dahat'áah t'eh. T'áadoo le'é da yee 'á-dihodiilt'i' lá ha'níi t'eh. Ts'ídá haa shíí hoot'ijhígi 'índa Naabeehó t'áá haniiji' ho'deezlo' ha'níigo baa ch'éhá-t'ááh.

Nt'ée' t'áá 'ániidígo Phoenix hool-yéedi Naabeehó t'áá haniiji' ho'deezlo' lá jini. Hó 'a'ldó' t'áá Naabeehó jiljigo béesh t'igaii bee hazhdít'ée ní-t'ée' t'áá haniiji' 'aktso yee ho'deezlo' jini. 'Asdzání nizhdilt'éego 'áho'dil'í jini. Díí 'asdzání 'éi t'áá Bessie Arthur joolyé jini. t'áá t'éiyá Winifred James joolyé jini. Diné t'áá Naabeehó niljigo haa níyá jini. Wáashindoon bisiláago yah 'ada'iiníí'gíí nishíí ha'níi jini. T'áadoo le'é 'aghadayii' níííi kwii 'ayóo baa 'ayahoolni ha'níi jini. 'Áko béesh t'igaii látsíní dóo sis da bee hadínóht'é-hígíí níhá hasht'e' nidoo'nií ha'níigo

baazhnínil dóo yee naaltsoos 'áyiilaago t'áá haa yiniitsooz jini. 'Awáalyadi níhá hasht'e' sinil dooleet ha'níi jini. Naaltsoos yéé bízhi' yikáá 'áyiila dóo t'áá haa yiniitsooz. Arviso kót'éego bízhi' 'áyiila jini. 'Áádóo bik'iji' honi-chxó'í yéé 'awáalyagi biniyé jini'áázh nt'ée' t'óó 'aníí lá jini. Béesh t'igaii yéé tseebíidi neeznádiin béeso bíighah ní-t'ée' jini.

'Áádóo t'áá 'ákwii dó' diné t'áá Hastiin Nééz joolyéé léi' ha'átchíní bíí t'áá 'ákónááho'diilyaa lá jini. 'A'ldó' t'áá Naabeehó t'áá 'át'í jini. 'A'ldó' béesh t'igaii 'ootseed bee hadazhdít'ée yéé níhaa nahashniíh ha'níigo naaltsoos "check" wolyéhígíí naakidi neeznádiin dóo ba'aan 'ashdladiin bikáa'go há 'áyiila jini. 'Át'ah check t'áá níhá 'ánáádeeshdlíí ha'níi jini check yéé t'áá béeso bik'é níhaa doo'nií ha'níigo béeso bá hooghangí honí'eezh jini. Wó-ne'é yah 'ajookaigo hats'áq' bíí dah 'a-diilwod lá jini. Béesh t'igaii 'ootseed yéé 'aktso 'ayííyíí lá jini. Check há 'á-yiila yéé 'éi béeso bá hooghan góne' béeso bá 'ádin lá jini. Béesh t'igaii yéé 'éi 'a'ldó' tseebíidi neeznádiin béeso bíighah nt'ée' jini.

T'ÁADOO LE'É BIDZIIL LÉI' BÉE'DEETÁ

21 T'áadoo le'é 'ayóo bidziil léi' Bilagáana yénináada'deeztá jini. T'áadoo le'é bombs daolyéego bee'eldqoh bik'í bii' héet 'adaalyaagíí da wóda-hgo doo deeghánígóo yee 'ahilyeed jini. T'áá'á'hádi 'ahée'iilkeedgo t'áá'á'hádi miil dóo ba'aan 'ashdladi neeznádiindi tsin sitáqgóo yee nehelyeed jini. T'áadoo le'é chidí naat'a'í yee nidaajeehígíí ndi díkwíidi shíí yilááh 'ánanéelqá'go bidziil jini. Háadida 'a'k'ínáajijíí'go

DZANÉÉZ JÍIZEEZ JINÍ

22 Naakét'áhi diné'é t'áá dzaanééz bee 'ajooyéet nt'ée' hats'áq' niiltee' jini. Názhnít'ahgo wónáásdóo hats'áq' neeztí jini. 'Áádóo t'áá ch'ée' 'ájíí' jigo biyaa dizhdíí'jéé' jini. Dzaanééz yéé t'áá yéigo bikágí díilid ndi t'áadoo nídi'na' da jini. Ts'ídá 'ákohgo siláa-go yah 'ada'iiníí danilínígíí t'áá haa níyáago dzaanééz 'atíjiila yéé biniinaa yah ahóó't'e' jini 'awáalya góne'. nihe'ena'í danilíinii bitahgóo bee bomb 'adaha' níí dooleet.

THE NAVAHO ALPHABET

The Navaho letters always have the same sounds as they have in the words which are given here as examples. If you learn the sound of the letter in the example, then you will know how it sounds in any other word. It is not hard to read Navaho; it is written just as it sounds.

(a) gah, rabbit.	(ao) daolghé, they're called.	(t) t'á, much, many.
(aa) saad, word.	(aoo) 'a'oo, yes.	(m) m'á'jii, coyote.
(q) sá, old age.	(oi) deesdoi, it is hot.	(n) ní, you.
(qq) naadqá, corn.	(b) bááh, bread.	(s) sis, belt.
(e) dibé, sheep.	(ch) chidí, automobile.	(sh) shishish, it stung me.
(ee) 'azee', medicine.	(ch') ch'il, plant.	(t) tin, ice.
(é) doohes, it will itch.	(d) diné, man.	(t') t'iis, cottonwood.
(ee) 'áádéé', from there.	(dl) dlóó, prairie dog.	(t') t'ah, ointment; salve
(i) shí, I.	(dz) dzií, mountain.	(t') t'oh, grass.
(ii) díí, this.	(g) gah, rabbit.	(ts) tsin, tree; wood.
(i) shí, summer.	(gh) bighaa', his wool.	(ts') ts'in, bone; skeleton.
(j) díí, four.	(h) hai, winter.	(w) 'awéé', baby.
(o) tó, water.		wolyé, he is called.
(oo) tooh, body of water.	(') 'a'áan, hole.	biwosh, its thorns.
(q) sá, star.	'e'e'aah, west.	(x) yiyiixí, he killed him.
(qq) dlóó, prairie dog.	bito', his water.	(y) yas, snow.
(ai) hai, winter.	(j) jii, day.	biye', his son.
(aai) shínaaf, my brother.	(k) kin, house.	(z) biziiz, his belt.
(ei) 'éi, that one.	(k') k'ad, now.	(zh) shízhé, my father.
(eii) 'eii, that one there.	(l) lq'í, many.	bibéézh, his knife.

When there is a little mark above the letter, then your voice goes up on that sound. Say the first word, and then the second of those we give here as examples.

ní, you ní, he says.
'azee', medicine 'azéé', mouth.
nií, he is níí, you are.
doo, not dóo, and.